

Natuurtoets Nederlands Natuurnetwerk

Recreatieterreinen gemeente Utrechtse Heuvelrug

In opdracht van: Gemeente Utrechtse Heuvelrug

14 december 2020

Colofon

© 2020 Laneco / Gemeente Utrechtse Heuvelrug

Tekst en samenstelling: Ir. D. van Pijkeren en Ing. T. Brouwer

Projectleiding: Ir. D. van Pijkeren

Met medewerking van: -

Projectnummer: 36.15.02

In opdracht van: Gemeente Utrechtse Heuvelrug

Wijze van citeren: Pijkeren, D. en T. Brouwer 2020. Natuurtoets Nederlands Natuurnetwerk recreatieterreinen Utrechtse Heuvelrug. Laneco, Ede.

INHOUD

1	INLEIDING	6
1.1	AANLEIDING.....	6
1.2	GEBIEDSBESCHRIJVING	6
1.3	ONDERZOEKSMETHODE	8
2	KADERS NNN UTRECHT.....	9
2.1	KADERS	9
2.2	TOETSINGSASPECTEN PROVINCIE UTRECHT	11
3	ECOLOGISCHE WAARDEN	12
3.1	ALGEMENE BESCHRIJVING.....	12
3.2	DE BONTE VLUCHT	13
3.3	LANDGOED GINKELDUIN	14
3.4	BOSCHLUST	16
3.5	BUNGALOWPARK HET LEERSUMSE VELD	17
3.6	CAMPING HET LEERSUMSE VELD	18
3.7	DE HALM	19
3.8	DE HEIHOEK	21
3.9	HET GROTE BOS.....	22
3.10	DE MAARNSE BERG.....	24
3.11	SAMENVATTING NATUURWAARDEN	25
4	EFFECTEN	26
4.1	BEGRIPPEN	26
4.2	MOGELIJK GEMAAKTE INGREPEN	27
4.3	KADERS EN RANDVOORWAARDEN.....	27
4.4	TOETSING INGREPEN	28
4.5	LANDGOED GINKELDUIN	40
4.6	BOSCHLUST.....	40
4.7	BUNGALOWPARK HET LEERSUMSE VELD	41
4.8	DE HALM	43
4.9	DE HEIHOEK	43
4.10	CAMPING HET LEERSUMSE VELD	44
4.11	HET GROTE BOS	45
4.12	DE MAARNSE BERG.....	46
4.13	CUMULATIE	47
5	CONCLUSIES EN SAMENVATTING	49
5.1	DOEL.....	49
5.2	ECOLOGISCHE WAARDEN.....	49
5.3	INRICHTING	49
5.4	INGREPEN EN EFFECTEN.....	50
5.5	CONCLUSIE	50

BIJLAGE 1	LITERATUURLIJST	55
BIJLAGE 2	KAARTBIJLAGEN	57
BIJLAGE 3	ADVIES NATUURLIJKER BEHEER EN INRICHTING	58

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING

De gemeente Utrechtse Heuvelrug is voornemens een nieuw bestemmingsplan vast te stellen voor een aantal recreatieterreinen/parken in de gemeente en de planologisch ecologische ruimte die gegeven kan worden aan ontwikkelingen op deze terreinen te verruimen. Enkele van deze terreinen liggen binnen de begrenzing van het Nederlands Natuurnetwerk (NNN). Voor deze terreinen geldt dat een verruiming van de "planologische regels voor ontwikkeling" alleen mogelijk is als geen significante effecten op beschermde (natuur)waarden optreden. Dit onderzoek beschrijft de parken en eventuele effecten die optreden indien parken gebruik maken van verruiming van de ontwikkelingsmogelijkheden. Deze NNN toets bij het bestemmingsplan moet garanderen dat er geen sprake is van significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden, oppervlakte en samenhang van het NNN nieuwe ontwikkelingen (t.o.v. het vigerende bestemmingsplan) binnen het nieuwe bestemmingsplan.

1.2 GEBIEDSBESCHRIJVING

In augustus en september 2015 zijn vijftien terreinen die binnen het NNN gelegen zijn bezocht door een ecooloog van Laneco. Dit betrof een verkennend onderzoek om een beeld te krijgen van de actuele natuurwaarden in en om de terreinen. Er is geen gerichte inventarisatie uitgevoerd, zowel het tijdstip in het jaar als de duur van de bezoeken waren hiervoor niet toereikend. Het gaat om de terreinen.

In 2019 is het project opnieuw opgestart. De terreinen zijn hierbij niet opnieuw bezocht; er lijken geen grote wijzigingen plaatsgevonden te hebben/er zijn geen grote vergunningen verleend. Uiteindelijk is besloten met 8 binnen het NNN gelegen terreinen het bestemmingsplan af te ronden. Niet binnen het NNN gelegen terreinen zijn niet onderzocht in deze NNN toets.

<i>Naam</i>	<i>Naam</i>	<i>Naam</i>
Landgoed Ginkelduin	De Halm	Het Grote Bos
Het Leersumse Veld Bungalowpark	Het Leersumse Veld Camping	De Maarnse Berg
De Heihoek	Boschlust	De Bonte Vlucht

De meeste van de parken liggen in of tegen de bossen van de Utrechtse Heuvelrug aan. Het gaat in en direct rondom de recreatieterreinen vooral om gemengde bossen van naald- en loofhout, met af en toe een stuk van alleen naald of alleen loofhout. De terreinen variëren van geheel open zonder begroeiing met bomen tot een kroonbedekking van 90%.

Op de meeste terreinen lijken de recreatiewoningen en stacaravans oorspronkelijk letterlijk in het bos te zijn geplaatst. Om de recreatiewoningen en stacaravans heen is nu sprake van gras of tuin met verharding. De bosdelen tussen de objecten zijn vaak dichte, volgroeide boselementen, meestal met maar zeer beperkte of geen onderbegroeiing. Vooral de randen van het bos en langs de paden (vaak smalle zomen met een vrij abrupte overgang) vertonen enige variatie in open- en geslotenheid, en daarmee ook in begroeiing aan struiken en planten. Langs in particulier eigendom zijnde of vaak bewoonde objecten staan veelal hagen van niet inheemse soorten als laurierkers, conifeer e.d. Deze maken daarmee op deze parken in een groot deel van de struiklaag de dienst uit.

De meeste kampeerterreinen zijn opener en bestaan uit open velden, of velden met struweel tussen de plaatsen, of tussen de velden. Bomen staan vaak langs de randen, en zijn op de kampeervelden zelf dun gezaaid. Over het algemeen zijn de velden vrij voedselrijk grasland/gazon met weinig variatie aan soorten. Ook hier zijn de overgangen vrij abrupt, maar vertonen wel enige variatie in hoogte, dichtheid en soorten.

Globaal zijn de terreinen onder te verdelen in drie typen. Deze onderverdeling geldt voor zowel enkele volledige terreinen, als op sommige terreindelen:

- a) Terreinen/terreindelen met niet recreatieve bewoning of objecten die in eigendom zijn bij één eigenaar en jaarrond gebruikt kunnen worden (stacaravans en recreatiewoningen).
- b) Grotere recreatieterreinen, meestal met meerdere recreatievormen (seizoensplaatsen, stacaravans en recreatiewoningen).
- c) Kleine kampeerterreinen met vooral seizoensplaatsen.

Er is een opvallend verschil tussen de objecten die in privé eigendom zijn (hoofdzakelijk stacaravans en recreatiewoningen) en de objecten/parken/parkdelen die commercieel worden gebruikt.

- 1) De objecten in privé eigendom zijn vaak sterk gecultiveerd, met een zeer beperkte kroonlaag. Er wordt op dergelijke recreatieparken vrij veel gekapt om lichtinval te bevorderen. Om de recreatiewoningen en stacaravans heen is vaak volledig sprake van tuinen met gazon en verharding. Er is geen sprake van een natuurlijke situatie. De ecologische waarde is laag en moet vooral in de nog overgebleven kroonlaag worden gezocht. Alleen aan de randen van deze percelen is meestal wat ruimte voor enkele bomen en struiken. Langs in particulier eigendom zijnde of niet recreatief bewoonde

objecten staan veelal hagen van niet inheemse soorten als laurierkers, conifeer e.d. Deze maken daarmee op deze parken in een groot deel van de struiklaag de dienst uit. Deze plekken zijn vergelijkbaar met een groene woonwijk in de bebouwde kom, en hebben qua ecologische waarde nauwelijks verband meer met de bossen en natuurterreinen waar ze middenin liggen.

- 2) Op de commercieel uitgebate terreinen is meer groen om de objecten aanwezig dan op niet commercieel uitgebate terreinen. Hier is bij nieuwe recreatiewoningen en stacaravans vaak ook sprake van nieuwe aanplant. Om deze recreatiewoningen heen ligt vaak, naast een terras, alleen een zone met extensief grasveld. Verder zijn de recreatiewoningen vaak in beboste stukken gesitueerd met meer natuurlijke boselementen en bosbodem.
- 3) De meeste kampeerterreinen zijn opener (een enkele uitzondering daargelaten) en bestaan uit open velden, of velden met struweel tussen de plaatsen, of tussen de velden. Bomen staan vaak langs de randen en zijn op de kampeervelden zelf dun gezaaid. Over het algemeen zijn de velden vrij voedselrijk grasland/gazon met weinig variatie aan soorten. Ook hier zijn de overgangen vrij abrupt, maar vertonen wel enige variatie in hoogte, dichtheid en soortsaamenstelling.

1.3 ONDERZOEKSMETHODE

Bij dit onderzoek zijn alle terreinen onderzocht om na te gaan of, en welke natuurwaarden in de actuele situatie aanwezig zijn. Toetsing in het kader van het NNN voor de recreatieterreinen diende ook aan de hand van actuele, en niet de potentiële, waarden plaats te vinden.

Op basis van het eenmalige veldbezoek in de nazomer en herfst van 2015 is een inschatting gemaakt van de aanwezige waarden. Een eenmalig kort veldbezoek door een ecooloog is niet voldoende om alle waarden uitputtend in beeld te brengen.

Bij dit onderzoek is verder gebruik gemaakt van gegevens van de Nationale Databank Flora en fauna (NDFF), bestaande onderzoeken die in het verleden op de parken zijn uitgevoerd, en verspreidingsgegevens uit atlanten.

De resultaten van het onderzoek betreffen een inschatting door een deskundige op basis van een veldverkenning en literatuurgegevens.

2 KADERS NNN UTRECHT

Door de provincies kan een gebied worden aangewezen als onderdeel van het Nederlands Natuurnetwerk (NNN) (eerder Ecologische Hoofdstructuur). Voor dergelijke gebieden geldt dat het natuurbelang prioriteit heeft en dat andere activiteiten niet mogen leiden tot frustratie van de natuurdoelen. Anders dan bij gebieds- en soortenbescherming in het kader van de Wet natuurbescherming is de status als NNN niet verankerd in de natuurwetgeving, maar dient het belang in de planologische afweging een rol te spelen. Dit valt onder de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag. Iedereen die een plan heeft voor een project in of nabij de NNN, is verplicht te onderzoeken of er sprake is van significante aantasting (Nee Tenzij-onderzoek). Ingrepen zonder significante gevolgen zijn wel mogelijk.

2.1 KADERS

Volgens de Provinciale Ruimtelijke Verordening (2013, herijking 2016) van Utrecht, mag een ruimtelijk plan/besluit geen nieuwe bestemmingen en regels bevatten die ruimtelijke ontwikkelingen toestaan, die per saldo leiden tot een significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van de NNN. Onder wezenlijke kenmerken en waarden worden zowel actuele als potentiële waarden verstaan.

De NNN toets bij het bestemmingsplan moet garanderen dat er geen sprake is van significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden, oppervlakte en samenhang van het NNN nieuwe ontwikkelingen (t.o.v. het vigerende bestemmingsplan) binnen het nieuwe bestemmingsplan.

Ingrepen die onder het Nee-Tenzij regime wel zijn toegestaan omdat significantie redelijkerwijs niet te verwachten is, zijn:

- Uitbreidingen van geringe omvang ten behoeve van bestaande functies (maximaal 200 m², op verstoord terrein en direct aansluitend op bestaande functies).

Of

- Ingrepen die door inrichtingsmaatregelen uiteindelijk geen negatieve effecten veroorzaken op de natuur.
- Het negatieve effect van een ontwikkeling kan met voor natuur positieve ingrepen worden opgeheven zodat er geen sprake is van een significante aantasting van het NNN, zogenaamde plussen en minnen;

Wanneer binnen het Natuur Netwerk Nederland (NNN) andere functies aanwezig zijn dan natuur (de zogenaamde ingesloten functies) dan worden de potentiële waarden niet tot de wezenlijke waarden gerekend. De bescherming richt zich hier alleen op actuele waarden. Bij gebruiksvormen met een medebestemming natuur, zoals bos met natuurwaarden, dienen de potentiële waarden wel beschermd te worden, omdat hier de beoogde natuurkwaliteit

moet kunnen worden bereikt. De aanwezige natuurelementen (bijvoorbeeld bos of schraal grasland) dienen een (mede) natuurbestemming te krijgen. Het verdient de voorkeur de ingesloten functies scherp te begrenzen, zodat overal waar daadwerkelijk natuur aanwezig is, deze de volledige bescherming krijgt die deze verdient.

Het NNN heeft een belangrijke functie voor de recreatie. Die recreatieve functie wil de provincie behouden en waar nodig versterken. Dit mag echter niet leiden tot een toenemende versnippering van het NNN. Voor intensivering van bestaande dag- en verblijfsrecreatieve terreinen geldt ook de regel voor ingesloten functies.

Ingrepen die onder het Nee-Tenzij regime vallen zijn niet toegestaan tenzij:

- Er sprake is van een groot openbaar belang en er geen reële andere mogelijkheden zijn, of de ruimtelijke ontwikkelingen nieuwe bebouwing of terreinverharding binnen omheinde militaire terreinen mogelijk maken;
- Negatieve effecten voor de natuur worden zoveel mogelijk beperkt door mitigerende maatregelen en de overblijvende negatieve effecten worden gecompenseerd door inrichting van nieuwe natuur elders, met dien verstande dat:
 - de compensatie minimaal gelijkwaardig is aan het verlies aan waarden en kenmerken, en;
 - de compensatie plaatsvindt in aansluiting op het Natuur Netwerk Nederland (NNN), of binnen de groene contour, of binnen het NNN op een locatie waar nog nieuwe natuur moet worden ontwikkeld en dit leidt tot versnelling van realisatie van het NNN, en;
 - de realisatie van de compensatie, het beheer en de instandhouding daarvan zijn verzekerd op het moment van vaststelling van het ruimtelijk besluit, waarin de aantastende ruimtelijke ingreep mogelijk wordt gemaakt.

Of

- Saldobenadering.
Ruimtelijke ontwikkelingen op gebiedsniveau zijn alleen mogelijk als er Per Saldo geen significante aantasting ontstaat. Er moet een gebiedsvisie zijn waaruit blijkt dat:
 - Er een samenhang van projecten is en waaruit blijkt op welke wijze deze worden gerealiseerd.
 - Er een schriftelijke waarborg is met betrekking tot de realisatie van de combinatie van ruimtelijke ontwikkelingen.

Of

- Herbegrenzing van het NNN.

Bij kleinschalige ontwikkelingen kan het instrument herbegrenzing worden ingezet, mits dit leidt tot een gelijkwaardige of betere kwaliteit van het NNN en de oppervlakte van het NNN niet vermindert.

2.2 TOETSINGSASPECTEN PROVINCIE UTRECHT

Hoofdvraag bij deze toetsing is of er sprake is van een mogelijk significant effect. De mogelijke aantasting van het NNN als gevolg van in het nieuwe bestemmingsplan mogelijk gemaakte ingrepen moet worden getoetst op 6 hoofdaspecten:

Bij de toetsing zijn 3 onderdelen van belang:

1. **Geen significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden**, te weten:
 - a. Bestaande en potentiële waarden van het ecosysteem
 - b. Robuustheid en aaneengeslotenheid van het NNN
 - c. De aanwezigheid van bijzondere soorten
 - d. De verbindingfunctie van het gebied voor soorten en ecosystemen
2. **Geen significante vermindering van de oppervlakte** van het NNN
3. **Geen significante vermindering van de samenhang** van het NNN

Bron: toelichting Provinciale Ruimtelijke Verordening Utrecht, 2016.

3 ECOLOGISCHE WAARDEN

Onderstaand volgt per park een beschrijving van de ecologische waarden, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen algemene ecologische waarden in en om het terrein, specifieke elementen met een hoge ecologische waarde en (mogelijk) aanwezige soorten.

3.1 ALGEMENE BESCHRIJVING

3.1.1 *Bijzondere waarden*

Op de meeste parken is sprake van een vrij gecultiveerd systeem met daartussen bosranden en plukken bos. Slechts op enkele parken, vaak rond ruim opgezette verhuurplekken van recreatiewoningen en stacaravans in het bos, is sprake van een ouder bossysteem met een oude bosbodem. Daar is ook een hogere natuurwaarde aanwezig.

Ecologische meerwaarde op bos/biotoopniveau kan worden gevonden in (restanten) van oude lanen op terreinen als Het Grote Bos, De Bonte Vlucht, Ginkelduin. Verder loopt op Ginkelduin strook oude boskern langs het noordpad het park in (Provincie Utrecht, kaartbijlagen EHS, 2013). Deze elementen zijn aangeduid als bijzonder/waardevol element.

3.1.2 *Bijzondere soorten*

Op de terreinen zelf zijn veel van de randen langs de paden (suboptimaal) geschikt voor reptielen als levendbarende hagedis en hazelworm, vooral nabij leefgebieden van deze soorten. Direct tegen het park Ginkelduin zijn zowel hazelworm als levendbarende hagedis waargenomen (beiden op de Oranje Lijst provincie Utrecht en beschermd in de Wet natuurbescherming). De verwachting is dat in ieder geval de hazelworm verspreid of alle half open parken voorkomt.

In de meer bosrijke (delen van) parken zijn vrijwel altijd grote bonte spechten en een brede variatie aan zangvogels aanwezig. Op verschillende parken werd buizerd waargenomen, maar nesten van grote roofvogels zijn niet waargenomen. Op Ginkelduin werd wel territoriaal gedrag van boomvalk geconstateerd. De parken zijn ook zeer geschikt voor soorten als sperwer en groene specht gezien de afwisseling in openheid en geslotenheid.

Op alle parken is zonder uitzondering een forse populatie van het konijn aanwezig. In tegenstelling tot de meeste omliggende terreinen vormen de parken met hun afwisseling aan beschutting en voedselrijke open grasvelden een optimaal leefgebied. De meer besloten parken zijn in de zomer onderdeel van leefgebied van het ree. In de winter of onder rustigere omstandigheden

buiten het hoogseizoen zal dit vaker het geval zijn. Alleen op park De Halm zijn zeer beperkt sporen van das aangetroffen.

Op andere parken was dit lastig vanwege het ontbreken van hekken en het feit dat zo min mogelijk rond in gebruik zijnde objecten is gezocht.

Alleen de grotere parken zoals het Ginkelduin hebben beperkt enkele waterelementen (vaak vijvers bij de ingang). Zeldzamere amfibieën en vissen worden daarom niet verwacht. Deze waterobjecten zijn echter wel van belang als drinkplaats. Zeldzamere insectensoorten zijn niet waargenomen, maar aan de randen kunnen wel zeldzamere vlinder, kever en bijensoorten voorkomen. Opvallend was de afwezigheid van rode bosmieren.

Het voorkomen van inheemse soorten vaatplanten op de parken is marginaal vanwege de beschaduwde omstandigheden in de bossen enerzijds, en de gecultiveerde en vrij voedselrijke omstandigheden op en rond objecten anderzijds.

3.2 DE BONTE VLUCHT

Park De Bonte Vlucht (Leersumsestraatweg 23 te Doorn) is een gevarieerd en zeer langgerekt park temidden van oude gemengde bossen. Er is geen duidelijk onderscheid te maken tussen verschillende onderdelen op het park.

1) Voorzieningencluster

Op het voorterrein ligt een groot voorzieningencluster met restaurant, appartementen, algemene voorzieningen, een zwembad en een parkeerterrein. Dit terrein bestaat geheel uit verstoorde, gecultiveerde grond.

2) Algeheel beeld

Veldjes voor seizoensplekken, recreatiewoningen en stacaravans wisselen elkaar op kleinschalige manier af op het park. Voor de recreatiewoningen en stacaravans is zowel sprake van verhuur in een vrij natuurlijke omgeving, als eigendom door particulieren, met hoofdzakelijk geheel gecultiveerde tuinen. Op het voorterrein is een voorzieningencluster met zwembad aanwezig. De algehele ecologische waarde is gezien het vrij grote aandeel tuin onder een kronendak niet bijzonder hoog. Wel is door de afwisseling sprake van een groot aandeel zoombeplanting langs plekken, velden en paden. Het bos bestaat vooral uit een gemengd bos van eik, beuk, berk en grove den. Er is ongeveer sprake van 25% gesloten bosplekken, 10% open en gecultiveerd terrein en 65% open bos zonder natuurlijke ondergroei. De hoofdbebouwing is gezien de grote open stootvoegen erg geschikt voor gebouwbewonende vleermuizen.

3) Bijzondere elementen

Aan de oostzijde van het park zijn restanten van een zeer oude beukenlaan (stamdoorsnede 80+ cm) aanwezig. Deze vertegenwoordigd door de gaten en de lijnvormige structuur een hoge ecologische waarde.

Natuurdoeltypen

Op de beheertypenkaart van de provincie Utrecht is voor de locatie De Bonte Vlucht geen beheertype aangegeven. De aangetroffen beheertypen komen het dichtst in de buurt bij de beheertypen:

- N15.02: dennen-, eiken-, en beukenbos;
- N16.03: Droog bos met productie;
- N11.01: Droog schraal grasland.

In alle gevallen betreft het gecultiveerde en vaak minder waardevolle versies van deze beheertypen door de ligging en het gebruik.

Kansen

- Verwijderen exoten (zowel in tuinen als in bospercelen).
- Zorgen voor enkele doorgaande groene corridors voor dieren door het park (oost/west).

3.3 LANDGOED GINKELDUIN

Landgoed Ginkelduin (Scherpenzeelseweg 53 te Leersum) is een groot recreatiepark wat, zoals de naam het al zegt, vroeger onderdeel uitmaakte van een landgoed. Het park wordt omgeven door oude gemengde bossen. Langs alle randen zijn oudere bosranden van enkele tientallen meters aanwezig of is zelfs nauwelijks onderscheid tussen het park en het bos te maken. Er staat geen hek rond het park; het is voor grondgebonden soorten van alle zijden toegankelijk.

Het park is globaal op te delen in vier delen en er zijn enkele bijzondere elementen:

1) Het voorzieningencluster

Het voorzieningencluster bestaat uit de receptie- en restaurantgebouwen met het zwembad, een vijver en parkeerterreinen. Hoewel hier wel enkele oude bomen aanwezig zijn, waaronder enkele zeer fraaie monumentale bomen bij de ingang, is het geheel vrij gecultiveerd en intensief. Er zijn nauwelijks natuurwaarden aanwezig en het grootste deel van dit deel bestaat uit verstoorde grond. In de vijver is de beschermde plantensoort waterdriehblad aanwezig. Gezien de locatie betreft dit waarschijnlijk een gecultiveerde variant die is aangeplant. De gebouwen zijn geschikt als verblijfplaats voor gebouwbewonende vogels (zoals huismus, spreeuw en gierzwaluw) en vleermuizen.

2) Kampeervelden

De kampeervelden bestaan uit vrij intensieve grasvelden die worden bemest. Op enkele plaatsen zijn solitaire bomen aanwezig en tussen enkele plekken staat wat struweel. Langs de randen zijn nog enkele bosstroken met oudere bomen en struiken (beuk, eik, lijsterbes, Amerikaanse vogelkers) aanwezig, maar van een geleidelijke overgang (zoom) is nauwelijks sprake. Vooral nabij de randen komen wel veel konijnen en wat zangvogels voor.

3) Bos met recreatiewoningen

Verder naar achter op het park staan recreatiewoningen in het bos. De opzet is zeer ruim. Er is veel oud bos met ondergroei tussen de woningen; de kroonbedekking is hier ongeveer 70-80%. Het betreft vooral gemengd bos van grove den en berk (80%) met bijmenging van Amerikaanse eik, tamme kastanje, acacia, douglasspar, met veel lijsterbes en Amerikaanse vogelkers als ondergroei. Er is ook redelijk wat microreliëf in de bossen aanwezig. Rond de recreatiewoningen is beperkt verharding aanwezig en ligt vaak ook een klein schraal grasveld. Langs de paden en de randen van de open plekken is een smalle zoom aanwezig. Deze zijn geschikt voor reptielen als hazelworm en levendbarende hagedis. Verder zijn hier soorten als grote bonte specht, boomvalk en havik en een brede variatie aan zangvogels gehoord. Nesten van eekhoorn of holtjes voor boommarter zijn niet waargenomen, maar kunnen niet worden uitgesloten. Kleine zoogdieren kunnen wel voorkomen. Enkele van de grotere recreatiewoningen zijn beperkt geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. Voor insecten en bijzondere planten is het bos wat te beschaduwd. Aan de randen staat een aantal vlakken lelietje-van-dalen.

Net buiten het terrein zijn enkele kleine heideterreinen aanwezig. Hazelworm en levendbarende hagedis zijn hier beiden tijdens de veldverkenning waargenomen.

4) Bijzondere elementen

Bijzonder element op het park zijn enkele (restanten van) oude lanen. Direct achter het voorzieningencluster is een rij zeer oude rode beuken (stamdoorsnede 60 cm) aanwezig. Verder is tussen de seizoensstaanplaatsen en het parkeerterrein aan de noordzijde een rij met oude eiken aanwezig (stamdoorsnede 40 cm). Deze elementen vertegenwoordigen een hoge ecologische waarde. Hetzelfde geldt voor de oude, breed uitgegroeide solitairen bij de ingang/het hoofdgebouw (o.a. esdoorn) met een stamdoorsnede van 80+ cm.

Natuurdoeltypen

Op de beheertypenkaart van de provincie Utrecht is voor de locatie Ginkelduin geen beheertype aangegeven. De aangetroffen beheertypen komen het dichtst in de buurt bij de beheertypen:

- N15.02: Dennen-, eiken-, en beukenbos;
- N16.03: Droog bos met productie;

- N11.01: Droog schraal grasland.

In de meeste gevallen betreft het gecultiveerde en vaak minder waardevolle versies van deze beheertypen door de ligging en het gebruik. Echter, verspreid door het park zijn meer natuurlijke hoeken, stroken en vlakken aanwezig met een goed ontwikkeld bos en een mooie bosbodem die wel voldoen aan beheertype N15.02.

Kansen

Ecologische kansen voor het park zijn:

- Bredere zomen langs paden en open plekken voor reptielen en insecten.
- Aanplant van inheemse soorten struiken op nieuwe plekken (standplaatsen, plaatsen voor recreatiewoningen e.d.).
- Verwijderen exoten (Amerikaanse vogelkers).
- Gebruik onderdoorgangen onder de Scherpenzeelseweg als
 - o vleermuiskelder (afdichten ingangen op een kleine spleet na tussen oktober en april).
 - o Faunatunnel (betere groene geleiding van en naar de tunnel en openingen voor grotere diersoorten creëren).

3.4 BOSCHLUST

Boschlust (Sterkenburglaan 6 te Doorn), ligt op de overgang van agrarisch gebied naar het bosgebied van de Utrechtse Heuvelrug. Het bos in de omgeving bestaat uit onder andere oude beukenbossen. Er zijn in en aan de rand van het NNN veel andere functie aanwezig rondom de camping.

Het park is globaal op te delen in 3 delen:

1) Kampeerveld

Op het kampeerveld is vooral langs de randen een mooie bosrand aanwezig. Op het veld zelf staan enkele solitaire eiken, berken en sparren (kroonbedekking van ongeveer 30%). Het veld zelf bestaat uit een bemeste grasmat. De plekken worden van elkaar gescheiden door hagen van liguster, meidoorn en haagbeuk. Er zijn geen hoge natuurwaarden aanwezig op het vrij intensieve veld. Wel huizen er veel konijnen.

2) Dertien recreatiewoningen in het bos

In een aansluitend langgerekt bosgebied staan 13-14 recreatiewoningen. Het bosgebiedje is verhoudingsgewijs vrij waardevol, met veel oude eiken en enkele oudere beuken. Verder staat er berk en is er veel ondergroei aanwezig in de vorm van hulst, vlier en lijsterbes. De recreatiewoningen staat echt in het bos en hebben nauwelijks tuinen. Kroonbedekking is 90%. In dit gebied kan een brede variatie aan soorten voorkomen zoals vogels, roofvogels, marterachtigen, kleine grondgebonden zoogdieren, das, vos, hazelworm en levendbarende hagedis (vooral langs de randen). Vanwege de oude bomen is het bos ook geschikt als verblijfplaats voor

boombewonende vleermuizen. Ook gebouwbewonende soorten kunnen hier voorkomen. Bijzondere soorten of elementen zijn niet aangetroffen.

3) Gemengd/loofbos

Het overige gebied van Boschlust bestaat uit loofbos en gemengd bos waar geen recreatievoorzieningen zijn gerealiseerd. Het bos heeft een kroonbedekking van ongeveer 80% en is begroeid met zomereik, beuk, wat naaldhout, en ondergroei van lijsterbes, hulst en cultivars als cotoneaster en laurierkers. Door de cultivars neemt de waarde van het bos af. Het bos is wel geschikt als foerageer- en leefgebied voor vogels, roofvogels, das, vos, marterachtigen, kleine zoogdieren, vleermuizen en aan de randen hazelworm en levendbarende hagedis.

Natuurdoeltypen

Op de beheertypenkaart van de provincie Utrecht is voor de locatie Boschlust het volgende beheertype aangegeven:

- N16.03: droog bos met productie;

Verder werden tijdens het veldbezoek de volgende beheertypen aangetroffen:

- N15.02: Dennen-, eiken-, en beukenbos;
- N11.01: Droog schraal grasland.

In beide gevallen betreft het gecultiveerde en vaak minder waardevolle versies van deze beheertypen door de ligging en het gebruik.

Kansen

Ecologische kansen voor het park zijn:

- Bredere zomen langs paden en open plekken voor reptielen en insecten.
- Aanplant van inheemse soorten struiken op nieuwe plekken (standplaatsen, plaatsen voor recreatiewoningen e.d.).
- Verwijderen exoten (Amerikaanse vogelkers).

3.5 BUNGALOWPARK HET LEERSUMSE VELD

Bungalowpark Het Leersumse Veld (Bovenhaarweg te Leersum) ligt op de grens van de bosgebieden van de Utrechtse Heuvelrug en het noordelijk gelegen agrarische gebied. Het bos rondom het plangebied bestaat onder andere uit oud eikenbos en gemengd bos. Het park is relatief klein en grotendeels eenduidig van aard:

1) Het park

Het park bestaat in feite uit allemaal omheinde privé-percelen en wordt doorkruist door enkele halfverharde paden. Verspreid over het park staan wat solitaire en groepjes zomereik, acacia, berk, beuk en spar. De kroonbedekking bedraagt circa 30%. Het park heeft een groene uitstraling, maar de percelen rondom de recreatiewoningen bestaan over het algemeen uit intensief onderhouden gecultiveerde tuinen die worden omzoomd door hagen en singels met veelal exoten en cultivars zoals coniferen, laurierkers,

rhododendron, cotoneaster, hulst en bamboe. Binnen het park zijn enkele overhoekjes aanwezig, maar over het algemeen zijn er weinig natuurlijke situaties. De algehele natuurwaarde van het park is door het intensieve en gecultiveerde karakter en de beperkte kroonbedekking vrij laag. Het park vormt geschikt leefgebied voor diverse algemene soorten grondgebonden zoogdieren en (zang)vogels, maar strikt beschermde soorten worden er gezien het intensieve karakter niet verwacht. De recreatiewoningen zijn over het algemeen goed onderhouden en voorzien van rieten daken. Door het ontbreken van geschikte openingen zijn ze ongeschikt voor gebouwbewonende vogelsoorten als huismus en gierzwaluw, maar de aanwezigheid van zomer- en/of paarverblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen is niet uit te sluiten.

Natuurdoeltypen

Op de beheertypenkaart van de provincie Utrecht is voor de locatie Bungalowpark het Leersumse Veld geen beheertype aangegeven. De aangetroffen beheertypen komen het dichtst in de buurt bij de beheertypen:

- N15.02: dennen-, eiken-, en beukenbos;
- N16.03: Droog bos met productie;
- N11.01: Droog schraal grasland.

In alle gevallen betreft het gecultiveerde en vaak minder waardevolle versies van deze beheertypen door de ligging en het gebruik.

Kansen

Ecologische kansen voor het park zijn:

- Gebruik van inheemse bes- en bloemdragende hagen als perceelscheiding.
- Verwijder exoten uit de bosdelen en singels.

3.6 CAMPING HET LEERSUMSE VELD

Camping het Leersumse Veld (Heulweg, Leersum) is een boerencamping met een kleine veertig staanplaatsen. Er zijn alleen seizoensplaatsen aanwezig. De camping ligt op de grens van bosgebied van de Utrechtse Heuvelrug naar agrarisch gebied en bevindt zich op een deel van een nog in bedrijf zijnde boerderij. Het park is klein en eenduidig van aard:

1) Het park

Het campingterrein grenst aan het naastgelegen naaldbos en bestaat uit drie intensief beheerde grasvelden. Twee kampeervelden worden van de rest van het terrein gescheiden door een singel waarin soorten staan als lijsterbes, meidoorn, vuilboom en exoten als coniferen, laurierkers en Amerikaanse vogelkers. Op deze twee velden worden de kampeerplekken van elkaar gescheiden door vergelijkbare singels. Aan de zuidkant van het terrein ligt tegen de boerderij een open grasveld zonder opgaande begroeiing. Bomen zijn niet aanwezig op het terrein. De grasvelden en de singels worden intensief

onderhouden. De natuurwaarden op het terrein zijn mede vanwege het intensieve onderhoud en het ontbreken van natuurlijke overgangen erg laag.

Natuurdoeltypen

Op de beheertypenkaart van de provincie Utrecht is voor de locatie Kampeerterein Het Leeusumse Veld alleen voor de noordoosthoek een beheertype aangegeven. Dit betreft:

- N15.02: dennen-, eiken-, en beukenbos.

In de praktijk is dit beheertype echter niet aanwezig.

Het aangetroffen beheertype komt het dichtst in de buurt bij het beheertype:

- N11.01: Droog schraal grasland.

Het betreft een gecultiveerde en minder waardevolle versie van dit beheertype door de ligging en het gebruik.

Kansen

Ecologische kansen voor het park zijn:

- Gebruik van inheemse bes- en bloemdragende hagen als perceelscheiding.
- Verwijder exoten uit de bosdelen en singels.
- Een strook langs singels en bosranden minder intensief maaien, waardoor bloemrijke ruigte kan ontstaan.

3.7 DE HALM

Vakantiecentrum De Halm (Maarnse Grindweg 43-45 te Doorn) ligt middenin de bossen van de Utrechtse Heuvelrug. Het park bestaat voor het een deel uit een zeer open kampeerveld met stacaravans en recreatiewoningen. Het noordelijke deel is een grove dennenbos. Tevens is naast het oude woonhuis (bedrijfswoning) een kantine en receptie aanwezig. Het park wordt omgeven door een twee meter hoog hek, wat grotendeels onder de grond is verankerd.

Het park is globaal op te delen in drie delen:

1) Het park

Het vakantiepark bestaat voor een groot deel uit stacaravans met tuinen en verharding eromheen. De percelen worden van elkaar afgeschermd door hagen (grotendeels laurierkers of andere exoten). Tussen de plekken lopen graspaden. Er zijn nauwelijks bomen aanwezig (5% kroonbedekking). Struwelen of zomen zijn ook niet aanwezig. Langs de randen staan vooral vaste recreatiewoningen, wederom met tuinen en verharding eromheen. De natuurwaarden op dit deel zijn gezien de verstoring laag. Omdat het park nu niet in de winter is opengesteld, is het in de winter wel rustig op het park. Er zijn grote aantallen konijnen aanwezig; verder kunnen wat algemene muizen en spitsmuizen voorkomen.

2) Het voorzieningencluster

Het voorzieningencluster op dit park bestaat uit een oude boerderijwoning en een naastgelegen gebouw, wat in gebruik is als receptie en kantine. Het voorzieningencluster is klein, maar geheel verhard en bebouwd.

3) Het bosperceel

Het derde deel bestaat uit het bosperceel van de camping wat een recreatieve bestemming heeft. Dit perceel, samen met het ten noorden ervan gelegen bosvlak, vormen één bosgebied wat omringd wordt door een 2 meter hoog hek, waarvan de basis is ingegraven. Onder het hek zijn beperkt wildwissels aanwezig van konijn en één van das, die het terrein incidenteel bezoekt. Nesten van roofvogels en eekhoorn zijn niet waargenomen, hoewel de soorten wel gebruik zullen maken van het perceel. In het bosvlak nabij de camping zijn enkele seizoensstaanplaatsen voor caravans en tenten aanwezig in een zeer bosrijke omgeving (kamperen in het bos). Het bos bestaat uit grove den, met enkele eiken (inlands en Amerikaans). Er is nauwelijks ondergroei aanwezig. In het bos achter de camping is ook een kleine wildweide aanwezig met siervogels, staat een oude bijenstal en wordt brandhout overkapt opgeslagen. Vanwege het eentonige karakter, de omheining en de afwezigheid van ondergroei, is de ecologische waarde niet zeer hoog; er wordt geen brede soortenvariatie verwacht. Het bos is rustig en er zijn weinig menselijke invloeden. Bijzondere elementen of groeiplaatsen zijn niet aangetroffen.

Op de beheertypenkaart van de provincie Utrecht is voor de locatie Kampeerterein De Halm alleen voor de noordzijde een beheertype aangegeven. Dit betreft:

- N15.02: dennen-, eiken-, en beukenbos.

In de praktijk betreft dit een dennenakker zonder veel variatie..

Het aangetroffen beheertype op de rest van het terrein, en feitelijk ook voor het bosperceel komt het dichtst in de buurt bij de beheertypen:

- N16.03: Droog bos met productie (noordelijk deel);
- N11.01: Droog schraal grasland.

In alle gevallen betreft het gecultiveerde en vaak minder waardevolle versies van deze beheertypen door de ligging en het gebruik.

Kansen

Ecologische kansen voor het park zijn:

- Gebruik van inheemse bes- en bloemdragende hagen als perceelscheiding.
- Aanplant van meer bomen in het deel met recreatiewoningen en stacaravans.
- Verjonging van het bos door 1 x per 10 jaar kapgaten te maken van 1 boom breed.
- Variatie in het bos door aanplant van loofhout in enkele kapgaten.
- De onderste 20 cm van het hek verwijderen om passage voor dieren overal mogelijk te maken.

3.8 DE HEIHOEK

De Heihoek (Postweg 28 te Doorn) is een klein particulier campingterrein (Stichting) waar recreanten voor een of meerdere jaren het recht kopen om er in de zomer te mogen staan. Er zijn alleen seizoensplaatsen aanwezig. De Heihoek ligt in het bos, nabij enkele wegen met daaraan recreatiewoningen in het bos. Rondom de Heihoek (laan voorlangs en aan één zijde) staan lanen/bomenrijen van oude beuken. Het terrein is op te delen in drie delen:

1) De camping

Het kampeerveld bestaat uit een half open terrein en biedt ruimte aan 34 ruime plaatsen. De plaatsen worden van elkaar gescheiden door lage heesters met soorten als lijsterbes en vuilboom. Rondom het terrein is een mooie bosrand aanwezig. Verspreid over het veld staan solitaire bomen en liggen enkele bosjes met soorten als douglasspar, zomereik en berk. De kroonbedekking is ongeveer 20-30%. Aan de zuidkant van het kampeerveld ligt een open speelveld met een korte grasmat. Er zijn geen hoge natuurwaarden aanwezig op dit vrij intensieve veld. Wel komen er algemene grondgebonden zoogdiersoorten voor als konijn, mol, kleine marterachtigen en muizen en spitsmuizen. Aan de noordkant van het terrein ligt een wat schraler grasstuk wat potentieel geschikt lijkt voor soorten als hazelworm en levendbarende hagedis. Tijdens het veldbezoek is verder grote bonte specht gezien. Op het terrein zijn geen echte oude bomen aanwezig, waardoor er geen boombewonende vleermuizen worden verwacht. Ook zijn er geen roofvogel- of eekhoornnesten of bomen met grote holtes voor bijvoorbeeld boommarter aangetroffen. Bijzondere soorten of elementen zijn niet aangetroffen.

2) Voorzieningencluster

Aan de noordkant van het park ligt een voorzieningencluster met een kantine, een woonhuis, een parkeerterrein en een toiletgebouw. Ook aan de zuidkant van het terrein ligt een toiletgebouw, maar dit is op de kaart niet als apart element onderscheiden. De entree van het park is grotendeels verhard en sterk gecultiveerd met plantenbakken met gecultiveerde soorten.

3) Weide

Naast het voorzieningencluster ligt een kleine weide die wordt gebruikt als een dierenweide. Er zijn geen natuurwaarden aanwezig op dit vrij intensieve veld.

Natuurdoeltypen

Voor camping De Heihoek staat in het natuurbeheerplan van de Provincie Utrecht geen beheertype aangegeven. Rondom het terrein is sprake van N15.02: dennen-, eiken-, en beukenbos; wat in het veld kon worden bevestigd.

Op het terrein zelf komt het beheertype het dichtstbij het beheertype

- N11.01: Droog schraal grasland.

Het betreft een gecultiveerde en minder waardevolle versie van dit beheertype door de ligging en het gebruik.

Ecologische kansen voor het park zijn:

- Bredere zomen langs bosranden en bosjes voor reptielen en insecten
- Gebruik van inheemse bes- en bloemdragende hagen als perceelscheiding.
- Verwijderen exoten.

3.9 HET GROTE BOS

Bungalowpark en camping Het Grote Bos (Hydeparklaan 24 te Doorn) is een groot recreatiepark gelegen midden in de bossen van de Utrechtse Heuvelrug. Het park wordt omgeven door oude gemengde bossen. Langs alle randen zijn oudere bosranden van enkele tientallen meters aanwezig of is zelfs nauwelijks onderscheid tussen het park en het bos te maken. Het park is globaal op te delen in vier delen en er zijn enkele bijzondere elementen:

1) Voorzieningencluster

Op het park worden twee voorzieningenclusters onderscheiden:

- de entree met onder andere de receptie, horeca, winkels en andere gemeenschappelijke voorzieningen
 - een centraal gelegen gedeelte met het zwembad en sport- en speelvelden
- De voorzieningenclusters zijn vrij intensief en nagenoeg volledig bebouwd en verhard. De gebouwen zijn geschikt als verblijfplaats voor gebouwbewonende vogels (zoals huismus en gierzwaluw) en vleermuizen. Elders op het park zijn nog enkele kleinere sport- en speelvoorzieningen aanwezig die niet nader zijn benoemd vanwege de kleine schaal.

2) Bos met recreatiewoningen

Aan de zuidwest- en de noordoostkant staan recreatiewoningen in het bos. De opzet is over het algemeen zeer ruim. Aan de zuidwestkant staan redelijk nieuwe recreatiewoningen, met een korte grasvegetatie rondom de recreatiewoningen. Ondergroei is hier nauwelijks aanwezig en de kroonbedekking bedraagt hier circa 60%. Met name aan de noordoostkant is er veel bosruimte van oud bos met ondergroei tussen de recreatiewoningen; de kroonbedekking is hier ongeveer 80%. Het betreft vooral gemengd bos van grove den en berk (80%).

3) Recreatiewoningen met tuin

Een deel van de recreatiewoningen en stacaravans op het park wordt omgeven door tuinen. Langs de randen zijn vaak struwelen van zowel inheemse struiken en bomen als exoten aanwezig. Langs de randen van de tuinen staan hagen van cultivars (laurierkers e.d.). Tussen de percelen is over het algemeen sprake van bosstroken of houtsingels met forse bomen. Kroonbedekking is ongeveer 60%.

4) Kampeervelden

De kampeervelden bestaan over het algemeen uit vrij intensieve grasvelden die worden bemest. Op enkele plaatsen zijn solitaire bomen aanwezig en tussen enkele plekken staat wat struweel. Er zijn ook enkele geheel open velden aanwezig. De velden worden veelal omgeven door bosstroken met oud gemengd bos van loof en naaldhout.

5) Weide

Aan de noordkant van het terrein ligt een weide met een wat schralere vegetatie. Deze wordt niet of maar zeer beperkt gemaaid, en is begroeid met een kruidenrijke ruigte. Er zijn geen (recreatieve) voorzieningen op aanwezig.

6) Bijzondere elementen

Bijzondere elementen op het park zijn de oude laanstructuren die langs enkele hoofdwegen van het park lopen. Deze elementen vertegenwoordigen een hoge ecologische waarde en vormen potentiële verblijfplaatsen en verbindingzones voor soorten als eekhoorn, boomarter en vleermuizen. Een van de lanen bestaat uit een jonge beukenlaan met hoge potentie, maar een Geringe ecologische waarde voor flora en fauna.

Natuurdoeltypen

Op de beheertypenkaart van de provincie Utrecht is voor de locatie Het Grote Bos geen beheertype aangegeven. De aangetroffen beheertypen komen het dichtst in de buurt bij de beheertypen:

- N15.02: Dennen-, eiken-, en beukenbos;
- N11.01: Droog schraal grasland.

Over het algemeen betreft het gecultiveerde en vaak minder waardevolle versies van deze beheertypen door de ligging en het gebruik. Echter, verspreid door het park zijn meer natuurlijke hoeken, stroken en vlakken aanwezig met een goed ontwikkeld bos en een mooie bosbodem die wel voldoen aan beheertype N15.02.

Ecologische kansen voor het park zijn:

- Bredere zomen langs paden en open plekken voor reptielen en insecten.
- Aanplant van inheemse soorten struiken op nieuwe plekken (standplaatsen, plaatsen voor recreatiewoningen e.d.).
- Verwijderen exoten (Amerikaanse vogelkers).
- Zo lang mogelijk handhaven van de oude lanenstructuren.

3.10 DE MAARNSE BERG

De Maarnse Berg ligt tegen de snelweg A12 aan. In het bos, en wordt niet omgeven door een hek. Het park zelf is vrij gecultiveerd, en heeft een relatief groot voorzieningencluster. Er is onderscheid te maken in 3 delen.

1) Voorzieningencluster

Op het park zijn twee typen voorzieningenclusters aanwezig:

- De entree met onder andere de receptie en andere gemeenschappelijke voorzieningen. De voorzieningenclusters zijn vrij intensief en nagenoeg volledig bebouwd en verhard. De gebouwen zijn geschikt als verblijfplaats voor gebouwbewonende vogels (zoals huismus en gierzwaluw) en vleermuizen.
- Enkele aan de buitenzijde van het park gelegen sport- en spelvoorzieningen. Deze voorzieningen bestaan uit extensieve speelaanleidingen die op schalere bosweides zijn gerealiseerd.

2) Recreatiewoningen in het bos

Het voorste deel van het park bestaat uit recreatiewoningen en stacaravans in het bos. Om deze objecten heen ligt over het algemeen een gecultiveerde tuin. Tussen de percelen is ruimte voor bosranden en singels. Langs de paden staan veelal hagen van gecultiveerde soorten.

3) Kampeerterrein

Het kampeerterrein ligt achterop het park, nabij de snelweg A12. Het kampeerterrein is vrij open met enkele verspreid staande bomen. Aan de randen is wel ruimte voor boselementen. Tussen een deel van de plekken staan cultivars als afscheiding, maar er is ook deels van inheemse haagsoorten als spaanse aak en hazelaar gebruik gemaakt. Een deel van de kampeerplekken lijkt het gehele zomerseizoen bezet te zijn.

Natuurdoeltypen

Op de beheertypenkaart van de provincie Utrecht is voor de locatie De Maarnse Berg geen beheertype aangegeven. De aangetroffen beheertypen komen het dichtst in de buurt bij de beheertypen:

- N15.02: Dennen-, eiken-, en beukenbos;
- N11.01: Droog schraal grasland.

Over het algemeen betreft het gecultiveerde en vaak minder waardevolle versies van deze beheertypen door de ligging en het gebruik. Echter, verspreid door het park zijn meer natuurlijke hoeken, stroken en vlakken aanwezig met een goed ontwikkeld bos en een mooie bosbodem die wel voldoen aan beheertype N15.02.

Ecologische kansen voor het park zijn:

- Verwijder exoten uit de bosdelen en als perceelscheidingen.
- Gebruik van inheemse bes- en bloemdragende hagen als perceelscheiding.
- Ruimte geven aan de ontwikkelingen van structuurrijke zoomvegetatie langs bosranden en paden.

3.11 SAMENVATTING NATUURWAARDEN

Er is een indeling gemaakt van de globale waarden per park. Deze zijn op kaart weergegeven en gerubriceerd in 8 verschillende onderdelen. Echter, per park verschilt de natuurwaarde ook weer per onderdeel. Dit is in de onderstaande tabel weergegeven.

Recreatieterrein	Kamperen	Recreatiewoningen in bos	Recreatiewoningen met tuin	Voorzieningengroep	Weide	Oud bos	Verschillende opties door elkaar aanwezig	Bijzondere elementen
De Bonte Vlucht				-/+			+	+/+
Landgoed Ginkelduin	-	+	-/+	-/+		+/+		+/+
Boschlust	-	+				+/+		
Bungalowpark Het Leersumse Veld			-/+					
De Halm	-		-	-/+		+/+		
De Heihoek	-			-/+	-/+			
Camping Het Leersumse Veld	-							
Het Grote Bos	-	+	-/+	-/+	-/+	+/+		+/+
De Maarnse Berg	-		+	-/+				

Tabel met samenvatting natuurwaarden op de verschillende terreinen waarbij - een lage waarde weergeeft, +/- een beperkte waarde weergeeft, + een redelijke waarde en +/+ een hoge natuurwaarde.

4 EFFECTEN

In dit hoofdstuk wordt per park een effectstudie beschreven ten aanzien van de effecten van de voorgenomen ingrepen op het NNN van de provincie Utrecht.

4.1 BEGRIPPEN

Onderstaand worden enkele begrippen weergegeven die enige uitleg geven over gebruikte termen en/of koppelingen leggen met juridische termen uit het bestemmingsplan:

- Oud Bos: er is sprake van volgroeid bos met een oude bosbodem zonder recreatieve (verblijfs)functie.
- Recreatierecreatiewoning in bos: de recreatierecreatiewoning staat letterlijk in het bos. Er is sprake van een vrij natuurlijke omgeving rond de recreatiewoning.
- Recreatierecreatiewoning met tuin: de recreatierecreatiewoning wordt omringd door gecultiveerd terrein zoals tuin, verharding e.d. De natuurwaarden zijn relatief laag. Er kan een grasveld aanwezig zijn.
- Geringe actuele ecologische waarde: voor een NNN natuurgebied is de geconstateerde natuurwaarde laag. Een dergelijke waarde kan ook in een groen randstedelijk gebied, woonwijk of een dorp worden gevonden. Het gaat dan bijvoorbeeld om intensieve grasvelden, tuinen.
- Hoge natuurwaarden; er is sprake van een voor het NNN relatief hoge natuurwaarde door de aanwezigheid van een bijzonder biotoop/element, of (potentieel) leefgebied van zeldzamere soorten/een brede variatie aan soorten.
- Verstoord terrein: terrein waar nu al sprake is van intensief niet natuurlijk gebruik zoals: verharde en halfverharde paden, bebouwing, terrassen en intensieve/gecultiveerde tuinen met relatie tot bestaande functie (niet zijnde water).
- Uitbreidingen van geringe omvang (kleinschalige uitbreidingen): uitbreidingen binnen het NNN die niet groter zijn dan 200 m², aansluiten aan een bestaande functie en op verstoord terrein worden uitgevoerd. Extra eis daarbij is dat het totaaloppervlak aan NNN met lage ecologische waarden (onbebouwd en onverhard) minimaal gelijk blijft en nooit afneemt.
- Stacaravan/bouwwerk voor recreatief nachtverblijf: beiden betekenen in dit document hetzelfde. Het begrip bouwwerk voor recreatief nachtverblijf is een juridische term waar zowel stacaravans, trekkershutten, chalets en andere verblijfsrecreatieve eenheden onder vallen.
- Waardevolle bosrand: een waardevolle overgang met een natuurlijk en gevarieerd karakter. Het kan zowel een overgang van (deels) open naar

gesloten terrein binnen het recreatieterrein, als een overgang tussen bosgebieden en een recreatieterrein betreffen.

- Kroonbedekking: het oppervlak wat de kroon(takken en bladeren) van een boom/bomen overspant.
- Plekken: plaatsen waar sprake is van een recreatieve invulling door een standplaats, een recreatiewoning of een recreatief nachtverblijf.
- Bijzondere elementen: elementen bestaande uit oud bos, oude lanen e.d.

4.2 MOGELIJK GEMAAKTE INGREPEN

De onderstaande ingrepen wil het nieuwe bestemmingsplan mogelijk maken bovenop de al bestaande mogelijkheden voor de parken.

- 1. Bouwen bijzonder recreatief nachtverblijf op hoogte**
- 2. Extra bouwhoogte tot 6,5 meter (recreatiewoning) of 3,75 meter (stacaravan).**
- 3. Extra/nieuwe ontwikkelingen**
- 4. Samenvoegen 2 stacaravans tot 1 recreatiewoning**
- 5. Vergroten maximale oppervlakte stacaravans tot 70m²**
- 6. Kleinschalige horeca en detailhandel realiseren**
- 7. Meer dan 200 m² uitbreiden**
- 8. Uitbreiding recreatiewoning tot 250/300 m³**
- 9. Terreinverlichting**
- 10. Verplaatsen van functies**

Deze ontwikkelingen wil men mogelijk maken in het bestemmingsplan. Echter, alleen bij de toetsing onder 3 vindt uitbreiding van het aantal plekken verblijfsrecreatievoorziening plaats. Bij 10 wordt onderzocht of met functies kan worden geschoven op de parken. Bij de andere onderdelen betreft het een uitbreiding of samenvoeging zonder dat een toename van plekken (standplaatsen, plaatsen voor recreatiewoningen e.d.) wordt gerealiseerd.

4.3 KADERS EN RANDVOORWAARDEN

Onderstaand wordt per park aangegeven wat de wat nieuwe mogelijkheden zijn die in het bestemmingsplan worden geboden. Bestaande mogelijkheden worden niet getoetst; deze zijn in het kader van het NNN al mogelijk.

In het algemeen geldt dat waardevolle ecologisch objecten (lanen en oude boskernen) niet aangetast kunnen worden zonder significant effect op het NNN. De onderstaande effectbeschrijvingen gaan uit van realisatie buiten de directe invloedssfeer van deze objecten.

Bij elk park is een toetsingstabel opgenomen. Vermeld wordt of de betreffende ingreep effecten heeft én of deze aantasting significant is. Daarnaast wordt aangegeven of deze effecten met maatregelen kunnen worden opgeheven met plussen op natuurwaarden zodat ze niet meer significant zijn. Als de betreffende ingreep nu ook al is toegestaan in het huidige bestemmingsplan, is dit in de tabel aangegeven als niet van toepassing (nvt). Deze hoeven namelijk niet te worden getoetst aan de kaders van het NNN.

Indien op het park verschillende onderdelen een aparte toetsing behoeven, zijn deze in de tabellen apart benoemd.

Indien er ondanks maatregelen sprake is van een significant effect, kan deze ingreep niet zomaar worden uitgevoerd/worden opgenomen in het bestemmingsplan. Indien extra ingrepen worden uitgevoerd, dus ingrepen anders dan genoemd in paragraaf 4.1, valt dit niet binnen deze toetsing en dient de ingreep apart te worden getoetst op haalbaarheid in het kader van het NNN.

Als niet in alle gevallen sprake van een (significante) aantasting van Het NNN, is dit in de tabel aangegeven als *mogelijk*. In deze gevallen dient de beschrijving in nadere toelichting op de tabel te worden geraadpleegd welke voorwaarden van toepassing zijn.

4.4 TOETSING INGREPEN

4.4.1 Bijzonder recreatief nachtverblijf op hoogte

Omdat aantasting van het NNN als gevolg van recreëren op hoogte niet worden uitgesloten, vindt onderstaand een toetsing aan de kaders van het NNN plaats. Het gaat bij deze functie om verblijfsrecreatie die in plaats van andere verblijfsvormen wordt gerealiseerd. Er is geen sprake van een uitbreiding van het aantal plekken.

- *Bestaande en potentiële waarden van het ecosysteem, inclusief de vereiste omgevingsfactoren zoals donkerte, bodem, water e.d.*

Bij recreëren op hoogte (boomhutten) is er van uitgegaan dat deze functie op bestaande plaatsen (dus waar al recreatiewoningen of stacaravans aanwezig zijn) wordt gerealiseerd en er geen sprake is van een uitbreiding van het aantal plaatsen. Bij nieuwe plekken is het niet te bepalen waar en hoe deze worden gerealiseerd; dat is daarom niet te toetsen omdat al snel sprake is van een significante aantasting van het NNN. De locatie is dan bepalend bij de effecten op de natuur.

Als dit bijvoorbeeld in bestaand bos, op niet verstoord terrein is, is een significante aantasting het NNN realistisch, maar geheel afhankelijk van locatie en manier van opzetten van het plan.

Recreëren op hoogte in een bosgebied in de zomer leidt nauwelijks tot meer aantasting vanwege de buffer van de omliggende bomen. In de winter heeft een dergelijke recreatieve overnachtingsvoorziening echter veel meer lichtuitstraling dan een regulier object.

Op een verder vrij open veld zonder veel onderbegroeiing leidt recreëren op hoogte jaarrond tot meer lichteffecten in de omgeving, waar soorten als ree, vlermuizen en das last van kunnen hebben. Een significante aantasting van het NNN kan daarom alleen worden voorkomen als maatregelen worden genomen om uitstraling van verlichting te beperken of voorkomen.

- *Robuustheid en aaneengeslotenheid van het NNN*

Als verblijfsrecreatie op hoogte op plekken worden gerealiseerd, waar al recreatiewoningen/stacaravans staan zijn is geen sprake van significante aantasting van de robuustheid en aaneengeslotenheid van het NNN. Er is al sprake van een grote basisverstoring die veelal jaarrond plaatsvindt. Door maatregelen kunnen effecten op doortrekkende soorten worden gemitigeerd/geplust. Er zal daarom geen sprake zijn van een afname van aaneengeslotenheid en robuustheid van het NNN. Bij realisatie buiten bestaande verblijfsplekken in een meer natuurlijke omgeving zoals bestaand bos (zowel oud bos als het bos rond bestaande objecten) is een significante aantasting wel te verwachten. Bij nieuwe plekken is het niet te bepalen waar en hoe deze worden gerealiseerd. Extra eis daarbij is dat het totaaloppervlak aan NNN met lage ecologische waarden (onbebouwd en onverhard) minimaal gelijk blijft en nooit afneemt.

- *De aanwezigheid van bijzondere plant- en diersoorten*

Op bestaande plekken zijn alleen langs de randen bijzondere soorten te verwachten als hazelworm en levendbarende hagedis (Oranje Lijst Soorten Provincie Utrecht en Rode Lijst). De nieuwe objecten dienen wel in gelijke mate geschikt te zijn voor gebouwbewonende soorten als vlermuizen en vogels als de vorige functie op die plek. In overleg met ene ecooloog kan worden bepaald hoe deze functies natuurinclusief kunnen worden gebouwd. Zolang deze functies intact blijven of worden hersteld, is geen significante aantasting van het NNN te verwachten.

- *De verbindingsfunctie van het gebied voor soorten en ecosystemen*

Het op bestaande plekken recreëren op hoogte realiseren heeft geen effecten op/aantasting van de verbindingsfunctie, indien met de verlichting rekening wordt gehouden met vliegende soorten (vogels en vlermuizen). Er is hierbij vanuit gegaan dat soorten die nu al gebruik maken van het park geen hinder ondervinden van recreatiewoningen die hoger zijn geplaatst.

- *Behoud van oppervlak*
De functie verblijfsrecreatie blijft hetzelfde. Er is geen sprake van oppervlakteverlies.
- *Behoud van samenhang*
De functie verblijfsrecreatie van de plekken blijft hetzelfde. Er is geen sprake van achteruitgang in de samenhang van het NNN. De functie wordt op het bestaande park op al in gebruik zijnde plekken gerealiseerd.

Conclusie en voorwaarden

Vanwege de mogelijke effecten leidt deze nieuwe ontwikkeling alleen niet tot een significante aantasting als:

- Deze functie op bestaande plekken van recreatiewoningen of stacaravans wordt gerealiseerd.
- Uitstraling van verlichting wordt geminimaliseerd.
- Om de recreatiewoning heen geen open bos aanwezig is, of hoog opgaande inheems struikbegroeiing wordt aangeplant (vuilboom, hulst, vlier, inlandse vogelkers, lijsterbes, wilde appel, wilde peer, kardinaalsmuts), om lichtuitstraling te voorkomen.
- De objecten tussen nu al actieve functies liggen en niet binnen 25 meter van de rand van het terrein.
- Minimaal de volgende verhouding in grondgebruik wordt aangehouden: maximaal 25% bebouwing, maximaal 25% verharding, maximaal 25% tuin en minimaal 25% natuurlijk groen (niet zijnde gazon) aanwezig is, gecombineerd met minimaal 50% kroonbedekking.

4.4.2 Extra bouwhoogte tot 6,5 meter (recreatiewoning) of 3,75 meter (stacaravan).

Een extra bouwhoogte leidt tot een zeer geringe extra uitstraling van licht, maar heeft als voordeel dat het aantal kubieke meter wat voor een woning beschikbaar is, op een kleiner totaaloppervlak kan worden gerealiseerd. Er is geen toename van effecten/aantasting in het kader van het NNN te verwachten.

4.4.3 Nieuwe ontwikkelingen

Ontwikkelingen op nieuwe plekken

Als recreatiewoningen, stacaravans of andere ontwikkelingen op nieuwe plekken worden gerealiseerd, is het niet te bepalen waar en hoe deze worden gerealiseerd. Als dit in bestaand bos, op niet verstoord terrein is, is een (significante) aantasting van het NNN realistisch, maar geheel afhankelijk van locatie en manier van opzetten van het plan. Verder vindt een intensivering

van het gebruik plaats die afhankelijk van plaats en locatie ook een aantasting van het NNN kan veroorzaken.

Indien ontwikkelingen op nieuwe plekken plaatsvindt op delen van het terrein met een lage ecologische waarde, en elders meer waardevolle plekken in het bos terug worden gegeven aan de natuur, is sprake van een positief effect. Per geval zal daarom moeten worden beoordeeld of er sprake is van effecten op natuurwaarden.

Vervangen van objecten

Omdat effecten als gevolg van het vervangen van woningen, stacaravans e.d. niet worden uitgesloten, maar onder voorwaarden mogelijk lijkt te zijn, vindt onderstaand een toetsing aan de kaders van het NNN plaats.

- *Bestaande en potentiële waarden van het ecosysteem, inclusief de vereiste omgevingsfactoren zoals donkerte, bodem, water e.d.*
Als een functie op een bestaande plek wordt vervangen, op verstoord terrein, zal geen sprake zijn van aantasting van biotische en abiotische waarden. Ook zal lichtuitstraling en menselijke aanwezigheid naar verwachting niet significant toenemen. Op een nieuwe willekeurige plek elders op het terrein is een significante aantasting wel realistisch; er kan immers niet op voorhand worden ingeschat waar en hoe de functie wordt gerealiseerd.
- *Robuustheid en aaneengeslotenheid van het NNN*
De functie mag alleen op bestaande plekken tussen bestaande functies in worden gerealiseerd. Er is sprake van een grote basisverstoring die veelal jaarrond plaatsvindt. Op een nieuwe willekeurige plek is een significante aantasting van het NNN wel realistisch; er kan immers niet op voorhand worden ingeschat waar en hoe de functie wordt gerealiseerd en daarmee wat het effect is.
- *De aanwezigheid van bijzondere plant- en diersoorten*
Op bestaande plekken zijn alleen langs de randen bijzondere soorten te verwachten als hazelworm en levendbarende hagedis (Oranje Lijst Soorten Provincie Utrecht en Rode Lijst). De nieuwe objecten dienen wel in gelijke mate geschikt te zijn voor gebouwbewonende soorten als vleermuizen en vogels als de vorige functie op die plek. Zolang deze functies intact blijven of worden hersteld/gemitigeerd, is geen significante aantasting van het NNN te verwachten.
- *De verbindingsfunctie van het gebied voor soorten en ecosystemen*
Het op bestaande plekken herbouwen zal geen significante aantasting tot gevolg hebben.

Voor herbouw op nieuwe plekken is dat niet het geval, en dient een toetsing te worden gedaan op de effecten. Omdat deze locaties nu niet in beeld zijn, zijn dergelijke plekken/deze ingrepen nu niet getoetst.

- *Behoud van oppervlak*
Op een nieuwe willekeurige plek is een significante aantasting zeker mogelijk; er kan immers niet op voorhand worden ingeschat waar en hoe de woning wordt gerealiseerd.

Op een bestaande plek blijft de functie blijft hetzelfde. Er is geen sprake van oppervlakteverlies. De open plekken zelf (uitgezonderd de randen) hebben weinig waarde voor soorten en zijn als biotoop ook niet bijzonder waardevol. De randen mogen niet worden aangetast.

- *Behoud van samenhang*
De functie van de plekken blijft hetzelfde. Er is geen sprake van achteruitgang in de samenhang. Immers, de randen vormen voor bepaalde soorten een belangrijke functie als verbinding (insecten, reptielen). De randen mogen niet worden aangetast.
Op een nieuwe willekeurige plek is een significante aantasting wel realistisch; er kan immers niet op voorhand worden ingeschat waar en hoe de woning wordt gerealiseerd en hoe dit de samenhang beïnvloed.

Conclusie en voorwaarden

Voor nieuwe (vervangende) functie op een bestaande plek hoeft geen sprake te zijn van een significant effect, mits deze

- Dezelfde functie heeft als de vorige aanwezige functie en niet meer wordt vergroot dan 200 m² (kleinschalige ingreep in het kader van het NNN).
- Op de huidige plek worden gerealiseerd op verstoord terrein.
- De functie moet in dezelfde mate geschikt zijn voor gebouwbewonende soorten vleermuizen en vogels als de vorige aanwezige functie. Hiervoor dient een ecooloog te worden geraadpleegd.
- Geen bos of waardevolle bosranden/elementen worden verwijderd of verschoven ten behoeve van de realisatie.
- Minimaal de volgende verhouding in grondgebruik wordt aangehouden: maximaal 25% bebouwing, maximaal 25% verharding, maximaal 25% tuin en minimaal 25% natuurlijk groen (niet zijnde gazon) aanwezig is, gecombineerd met minimaal 50% kroonbedekking.

4.4.4 Vervangen van twee bouwwerken voor recreatief nachtverblijf door één recreatiewoning

Omdat effecten als gevolg van het samenvoegen van 2 stacaravans tot een recreatiewoning niet worden uitgesloten, maar onder voorwaarden mogelijk lijkt te zijn, vindt onderstaand een toetsing aan de kaders van het NNN plaats. Hierbij moet worden vermeld dat het aantal plaatsen bij deze ingreep afneemt.

- *Bestaande en potentiële waarden van het ecosysteem, inclusief de vereiste omgevingsfactoren zoals donkerte, bodem, water e.d.*
Als de samenvoeging op een bestaande plek wordt gerealiseerd (op verstoord terrein), zal geen sprake zijn van aantasting van biotische en abiotische waarden. Ook zal lichtuitstraling en menselijke aanwezigheid naar verwachting niet significant toenemen. Op de andere plek (er is geen sprake van een toename van plekken) neemt de verstoring af en kan de natuur zich herontwikkelen. Dit is licht positief voor het NNN.
- *Robuustheid en aaneengeslotenheid van het NNN*
Door deze maatregel neemt het totaal aantal plekken af en ontstaan er mogelijkheden om meer ruimte te creëren voor natuur op het park. Dit heeft een positief effect op de natuurwaarden.
- *De aanwezigheid van bijzondere plant- en diersoorten*
Op bestaande plekken zijn alleen langs de randen bijzondere soorten te verwachten als hazelworm en levendbarende hagedis (Oranje Lijst Soorten Provincie Utrecht en Rode Lijst). De nieuwe objecten dienen wel in gelijke mate geschikt te zijn voor gebouwbewonende soorten als vleermuizen en vogels als de vorige functie op die plek. Zolang deze functies intact blijven of worden hersteld/gemitigeerd, zijn geen significante effecten op het NNN te verwachten.
- *De verbindingsfunctie van het gebied voor soorten en ecosystemen*
Het op bestaande plekken samenvoegen van stacaravans tot een recreatiewoning zal geen significante aantasting tot gevolg hebben. Er komen minder bebouwde plekken terug, dus ontstaan er mogelijkheden om robuustere corridors te creëren op het park.
- *Behoud van oppervlak*
De functie blijft hetzelfde. Door de samenvoeging is er over het hele park genomen geen sprake van oppervlakteverlies. Eén van de bestaande plekken wordt opgeheven. De open plekken (uitgezonderd de randen) hebben immers weinig waarde voor soorten en zijn als biotoop ook niet bijzonder waardevol. De randen mogen niet worden aangetast.
- *Behoud van samenhang*
De functie van de plekken blijft hetzelfde. Er is geen sprake van achteruitgang in de samenhang. Als randen van open plekken worden verschoven, zijn maatregelen nodig. Immers, de randen vormen voor

bepaalde soorten een belangrijke functie als verbinding (insecten, reptielen). Als de oude niet meer te bebouwen plekken als natuur worden ingericht kan de samenhang van het NNN zelfs toenemen.

Conclusie en voorwaarden

Samenvoegen van twee bouwwerken voor recreatief nachtverblijf tot een één recreatiewoning is mogelijk zelfs als licht positief te bestempelen, indien daardoor in totaal minder objecten aanwezig zijn op een park, daarmee meer ruimte tussen objecten aanwezig is en verstoring meer wordt geconcentreerd. Voorwaarde om significante effecten te voorkomen is wel dat:

- Nieuwe recreatiewoningen op dezelfde plaats op verstoord terrein worden gerealiseerd als waar nu al gebouwen aanwezig zijn, om niet meer oude bos/natuurbodem in cultuur te moeten brengen. Randen mogen niet worden aangetast.
- De nieuwe recreatiewoningen dienen in dezelfde mate geschikt te zijn voor gebouwbewonende vleermuizen en vogels als de huidige objecten. Hiervoor dient een ecooloog te worden geraadpleegd.
- Minimaal de volgende verhouding in grondgebruik wordt aangehouden: maximaal 25% bebouwing, maximaal 25% verharding, maximaal 25% tuin en minimaal 25% natuurlijk groen (niet zijnde gazon) aanwezig is, gecombineerd met minimaal 50% kroonbedekking.

Als aan deze voorwaarden wordt voldaan is de ingreep onder de kaders van het NNN is toegestaan.

4.4.5 Vergroten maximale oppervlakte stacaravans tot 70 m2.

Het gaat om een vergroting van de oppervlakte met maximaal 35 m² (van de in het bestemmingsplan toegestane 35 m² naar in de toekomst 70 m²). Voor het vergroten van stacaravans is er nauwelijks kans op een significant effect omdat het onder kleinschalige uitbreidingen tot 200 m² valt. Er zijn wel 2 aanvullende voorwaarden ten aanzien van de uitbreiding:

- Deze op de huidige plek (object en omgeving) worden gerealiseerd en geen bos of waardevolle bosranden en lanen worden verwijderd of verschoven ten behoeve van de realisatie.
- De volgende verhouding in grondgebruik wordt aangehouden: maximaal 25% bebouwing, maximaal 25% verharding, maximaal 25% tuin en minimaal 25% natuurlijk groen (niet zijnde gazon) aanwezig. Hiermee wordt een juiste verhouding tussen groen en bebouwing beoogd en tevens wordt verstening op een te kleine kavel tegengegaan.

4.4.6 Kleinschalige horeca en detailhandel realiseren

Indien kleinschalige horeca binnen het bestaande voorzieningencluster wordt gerealiseerd en er geen toename van bebouwing en verharding van meer dan 200 m² is, is de ingreep kleinschalig onder de kaders van het NNN en zal niet tot significante effecten leiden. Er is immers nu al veel verstoring rond de voorzieningenclusters aanwezig. Een geringe toename zal niet leiden tot een merkbaar effect op fauna. Er dient wel op de bestaande plek of op verstoord terrein te worden uitgebreid, aansluitend aan bestaande gemeenschappelijke voorzieningen.

4.4.7 Uitbreiding van recreatiewoningen tot 250/300 m³.

Het vergroten van recreatiewoningen van maximaal 200 m³ tot 250 m³ of 300 m³ met kap valt binnen de regels van het NNN in de provincie Utrecht onder het principe uitbreiding van geringe omvang (ook wel kleinschalige uitbreiding genoemd). Het gaat om een vergroting van het oppervlak met maximaal 100 m² (bij 200-300 m³). Met deze vergroting van de inhoud wordt nooit meer uitgebreid dan 200 m² ten opzichte van de toegestane situatie. Deze uitbreiding is daarmee mogelijk zonder dat onder het NNN regels sprake is van een significante aantasting van het NNN mits:

- Deze op de huidige plek (object en omgeving) worden gerealiseerd en geen bos of waardevolle bosranden en lanen worden verwijderd of verschoven ten behoeve van de realisatie.
- De volgende verhouding in grondgebruik wordt aangehouden: maximaal 25% bebouwing, maximaal 25% verharding, maximaal 25% tuin en minimaal 25% natuurlijk groen (niet zijnde gazon) aanwezig. Hiermee wordt een juiste verhouding tussen groen en bebouwing beoogd en tevens wordt verstening op een te kleine kavel tegengegaan.

4.4.8 Meer dan 200 m² uitbreiden

Bij uitbreiding van gemeenschappelijke voorzieningen zoals winkels, horeca, zwembaden en recreatiehallen, maar ook (recreatie)woningen en andere objecten is niet te bepalen waar en hoe deze wordt gerealiseerd. Als dit in bestaand bos, op niet verstoord grond is, is een (significant aantasting) op het NNN realistisch, maar geheel afhankelijk van locatie en manier van opzetten van het plan. Als meer dan 200 m² wordt uitgebreid binnen het bestaande verharde oppervlak en het verhard oppervlak wordt niet uitgebreid naar aanleiding van de nieuwe functie, is de aantasting waarschijnlijk niet significant. Er moet wel een grens aan het aantal vierkante meter worden gesteld dat een voorziening uit mag breiden. Voor deze ingreep is echter geen eenduidige toetsing mogelijk zonder een gericht plan.

4.4.9 Terreinverlichting

Bij terreinverlichting moet onderscheid worden gemaakt tussen vervangen van bestaande verlichting en het plaatsen van nieuwe verlichting.

Bestaande verlichting

Bestaande verlichting is nu al aanwezig en daarmee toegestaan in het NNN. Het vervangen ervan leidt niet tot een toename van effecten op het NNN en hoeft niet te worden getoetst. Voorwaarde hierbij is echter wel dat er geen gebruik wordt gemaakt van lampen met een grotere lichtsterkte en dat de vervangende verlichting niet zorgt voor meer uitstraling naar de omgeving.

Nieuwe verlichting

Omdat effecten als gevolg van een toename van verlichting niet kunnen worden uitgesloten, wordt dit aspect getoetst aan de regels van het NNN.

- *Bestaande en potentiële waarden van het ecosysteem, inclusief de vereiste omgevingsfactoren zoals donkerte, bodem, water e.d.*

Door plaatsing van extra of sterkere lichtmasten, ontstaat een conflict met de omgevingsfactor donkerte. In gebieden waar dit als kernkwaliteit is aangemerkt, is snel sprake van een significante aantasting. Nabij intensieve bebouwing zoals de voorzieningenclusters zal het effect minder groot zijn. Elders op het is het effect van het bijplaatsen van verlichting aanzienlijk, omdat het mede van invloed is op de corridorfunctie van het park en nachtactieve dieren afschrikt. Er dient echter ook in overweging genomen te worden dat bestaande functies op het park ook al veel licht- en verstoringinvloed hebben. Daarom dient terughoudend te worden omgegaan met nieuwe verlichting. Significante aantasting kan alleen worden voorkomen als het uitstralingseffect zo minimaal mogelijk is. Daarom zijn eisen gesteld om significante aantasting te voorkomen.
- *Robuustheid en aaneengeslotenheid van het NNN*

Door deze maatregel is negatieve invloed op de aaneengeslotenheid van het NNN mogelijk. Het park heeft echter nu ook al veel invloed op hun omgeving en er is al sprake van lichtuitstraling op de omgeving. Daarom is met voorwaarden een significante aantasting te voorkomen.
- *De aanwezigheid van bijzondere plant- en diersoorten*

Een toename van verlichting kan in enkele gevallen leiden tot een afname van de aanwezigheid van bijzondere nachtactieve diersoorten als uilen, vleermuizen, kleine marterachtigen, boommarter, steenmarter en das. Door aangepaste lichtarmaturen te gebruiken kunnen effecten worden beperkt. Er is nu ook al een basisverstoring aanwezig waardoor sterk gevoelige soorten geen gebruik zullen maken van het park.
- *De verbindingsfunctie van het gebied voor soorten en ecosystemen*

Een toename van verlichting kan in enkele gevallen leiden tot een afname van de geschiktheid van het park als corridorfunctie voor nachttactieve diersoorten als vleermuizen, kleine marterachtigen, boommarter, steenmarter en das. Door aangepaste lichtarmaturen te gebruiken kunnen effecten worden beperkt. Er is nu ook al een basisverstoring aanwezig, waardoor sterk gevoelige soorten geen gebruik zullen maken van het park.

- *Behoud van oppervlak*
De functie blijft hetzelfde. Er is geen sprake van oppervlakteverlies.
- *Behoud van samenhang*
De functie van de plekken blijft hetzelfde. Er is geen sprake van achteruitgang in de samenhang.

Conclusie en randvoorwaarden

Bij vervangende terreinverlichting mag de lichtuitstraling niet toenemen.

Bij nieuwe terreinverlichting moet ingezet worden op lage (niet hoger dan 3 meter), gebundelde verlichting (speciale armaturen zonder lichtspreading/uitstraling). De verlichting mag nooit meer dan 10% toenemen ten opzichte van de huidige situatie.

4.4.10 Verplaatsen van functies

Omdat effecten als gevolg van het verplaatsen van functies niet worden uitgesloten, maar onder voorwaarden mogelijk lijkt te zijn, vindt onderstaand een toetsing aan de kaders van het NNN plaats.

- *Bestaande en potentiële waarden van het ecosysteem, inclusief de vereiste omgevingsfactoren zoals donkerte, bodem, water e.d.*
Als een woning op verstoord terrein of plek van weinig waarde (recreatievelden, bestaande plekken van woningen, stacaravans e.d.) wordt vervangen, op een al verstoorde ondergrond, zal geen sprake zijn van aantasting van biotische en abiotische waarden. Ook zal lichtuitstraling en menselijke aanwezigheid naar verwachting niet significant toenemen. Wel dienen de verhoudingen tussen functies zoals open en gesloten gebieden, jaarrond bezette plaatsen en niet jaarrond bezette plaatsen op het park als geheel gelijk te blijven.

Is dit niet het geval dan dient het verplaatsen van functies per individueel geval ecologisch beoordeeld te worden omdat effecten in dit stadium niet op voorhand in te schatten zijn. Op een nieuwe willekeurige plek is een significante aantasting wel mogelijk; er kan immers niet op voorhand worden ingeschat waar en hoe de functie wordt gerealiseerd.

Het realiseren van deze functie in of direct tegen een bijzonder element leidt in alle gevallen tot een significante aantasting vanwege de waarde van het element.

- *Robuustheid en aaneengeslotenheid van het NNN*
Het schuiven van functies mag alleen op bestaande plekken tussen bestaande functies in worden gerealiseerd. Er is sprake van een grote basisverstoring die veelal jaarrond plaatsvindt.
Is dit niet het geval dan dient het schuiven van functies per individueel geval ecologisch beoordeeld te worden omdat effecten in dit stadium niet op voorhand in te schatten zijn.
- *De aanwezigheid van bijzondere plant- en diersoorten*
Op bestaande plekken zijn alleen langs de randen bijzondere soorten te verwachten als hazelworm en levendbarende hagedis (Oranje Lijst Soorten Provincie Utrecht en Rode Lijst). De nieuwe objecten dienen wel in gelijke mate geschikt te zijn voor gebouwbewonende soorten als vleermuizen en vogels als de vorige functie op die plek. Zolang deze functies intact blijven of worden hersteld/gemitigeerd, is geen significante aantasting van het NNN te verwachten.
- *De verbindingsfunctie van het gebied voor soorten en ecosystemen*
Het op bestaande plekken nieuwe functies zal geen significant negatieve aantasting tot gevolg hebben zolang de intensiteit van het gebruik niet sterk toeneemt.
- *Behoud van oppervlak*
De verhouding van functies op het park blijft hetzelfde. Er is geen sprake van oppervlakteverlies. De open plekken (uitgezonderd de randen) hebben immers weinig waarde voor soorten, en zijn als biotoop ook niet bijzonder waardevol. Het totaaloppervlak aan functionele NNN moet minimaal gelijk blijven en neemt nooit af.
- *Behoud van samenhang*
De verhouding van functies van de plekken blijft hetzelfde. Er is geen sprake van achteruitgang in de samenhang. De randen van het recreatieterrein en de randen van de individuele open plekken vormen voor bepaalde soorten een belangrijke functie als verbinding (insecten, reptielen). De randen mogen niet worden aangetast.

Conclusie en voorwaarden

Gezien het intensieve karakter van de meeste parken, zou schuiven van functies onder voorwaarden mogelijk moeten zijn, zonder dat sprake is van een significante verslechtering van natuurwaarden. Als verstoring niet toeneemt en de natuurkwaliteit neemt in effect niet af, is nauwelijks te

spreken van een significant effect. De volgende voorwaarden worden hier aan gesteld:

- Geen nieuwe intensieve functies aan de randen van het terrein (25 meter).
- Randen van bestaande open plekken mogen niet worden aangetast.
- Schuiven van functies alleen als open vlekken en kroonbedekking in totaal gelijk blijft (verhoudingen van biotopen op het park).
- Geen nieuwe plekken in bestaand bos; alleen op verstoord terrein of terreinen met een Geringe ecologische waarde, waarbij bij de laatste een toets door een ecooloog noodzakelijk is om te bepalen of de waarde inderdaad laag is.
- Er mogen geen oudere bomen worden verwijderd om de nieuwe functie mogelijk te maken (ouder dan 50 jaar).
- Om de objecten heen, langs de bosranden/zomen wordt inheemse struikbegroeiing aangeplant (vuilboom, vlier, inlandse vogelkers, lijsterbes, wilde appel, wilde peer, hulst, kardinaalsmuts).
- Nieuwe objecten dienen in dezelfde mate geschikt te zijn voor gebouwbewonende soorten vleermuizen en vogels als de oude functie (voorafgaand aan de verplaatsing). Er mag ook geen sprake zijn van extra ruimtebeslag. Hiervoor dient een ecooloog te worden geraadpleegd.
- Uitvoeren van een korte ecologische toets door een ter zake kundige als onderdeel van de wijziging.
- Verplaatsen; alleen als verhoudingen open en gesloten op terrein gelijk blijven.
- Minimaal de volgende verhouding in grondgebruik wordt aangehouden: maximaal 25% bebouwing, maximaal 25% verharding, maximaal 25% tuin en minimaal 25% natuurlijk groen (niet zijnde gazon) aanwezig is, gecombineerd met minimaal 50% kroonbedekking.
- Beheerplan maken bij plannen; bij herinrichting van meer dan 10% van het terrein binnen 10 jaar of bij verplaatsing van 15 eenheden binnen 10 jaar is er de verplichting tot maken beheerplan. Om waarden te garanderen en weer toe te laten nemen is deze termijn ingesteld. Deze dient ter toetsing aan de gemeente te worden voorgelegd.

4.5 LANDGOED GINKELDUIN

Onderstaand wordt voor het park Ginkelduin weergegeven of sprake is van een (significant) effect als gevolg van de geboden ruimte voor wijzigingen binnen het bestemmingsplan. In hoofdstuk 4.4 is deze ruimte per wijziging getoetst op effecten, en zijn randvoorwaarden meegegeven om een mogelijk significant effect te voorkomen.

In enkele gevallen kan op dit moment niet worden ingeschat of er sprake zal zijn van significante effecten, en wordt dat ook als zodanig weergegeven.

		Aantasting significant	Aantasting significant met plussen
1	Bijzonder recreatief nachtverblijf op hoogte	Mogelijk	Nee
2	Extra bouwhoogte	Nee	Nee
3	Extra/nieuwe ontwikkelingen	Ja	Mogelijk
4	Vervangen van twee bouwwerken voor recreatief nachtverblijf door één recreatiewoning	Mogelijk	Nee
5	Vergroten maximale oppervlakte stacaravans tot 70 m²	Nee	Nee
6	Kleinschalige horeca en detailhandel realiseren	Nee	Nee
7	Uitbreiding van recreatiewoningen tot 250/300 m³.	Nee	Nee
8	Meer dan 200 m² uitbreiden	Ja	Mogelijk
9	Terreinverlichting	Ja	Nee
10a	Schuiven van functies (nieuwe functies op locaties)	Ja	Nee
10b	Schuiven van functies (nieuwe functies op locaties) naar oud bos	Ja	Ja
10c	Schuiven van functies (nieuwe functies op locaties) versus bijzonder element	Ja	Ja

4.6 BOSCHLUST

Onderstaand wordt voor Boschlust weergegeven of sprake is van een (significant) effect als gevolg van de geboden ruimte voor wijzigingen binnen

het bestemmingsplan. In hoofdstuk 4.4 is deze ruimte per wijziging getoetst op effecten, en zijn randvoorwaarden meegegeven om een mogelijk significant effect te voorkomen.

In enkele gevallen kan op dit moment niet worden ingeschat of er sprake zal zijn van significante effecten, en wordt dat ook als zodanig weergegeven.

		Aantasting significant	Aantasting significant met plussen
1	Bijzonder recreatief nachtverblijf op hoogte	Mogelijk	Nee
2	Extra bouwhoogte	Nee	Nee
3	Extra/nieuwe ontwikkelingen	Ja	Mogelijk
4	Vervangen van twee bouwwerken voor recreatief nachtverblijf door één recreatiewoning	Nvt	Nvt
5	Vergroten maximale oppervlakte stacaravans tot 70 m²	Nvt	Nvt
6	Kleinschalige horeca en detailhandel realiseren	Nvt	Nvt
7	Uitbreiding van recreatiewoningen tot 250/300 m³.	Nee	Nee
8	Meer dan 200 m² uitbreiden	Ja	Mogelijk
9	Terreinverlichting	Ja	Nee
10a	Schuiven van functies (nieuwe functies op locaties)	Ja	Nee
10b	Schuiven van functies (nieuwe functies op locaties) naar oud bos	Ja	Ja

4.7 BUNGALOWPARK HET LEERSUMSE VELD

Onderstaand wordt voor Bungalowpark Het Leersumse Veld weergegeven of sprake is van een (significant) effect als gevolg van de geboden ruimte voor wijzigingen binnen het bestemmingsplan. In hoofdstuk 4.4 is deze ruimte per wijziging getoetst op effecten, en zijn randvoorwaarden meegegeven om een mogelijk significant effect te voorkomen.

In enkele gevallen kan op dit moment niet worden ingeschat of er sprake zal zijn van significante effecten, en wordt dat ook als zodanig weergegeven.

		Aantasting significant	Aantasting significant met plussen

1	Bijzonder recreatief nachtverblijf op hoogte	Mogelijk	Nee
2	Extra bouwhoogte	Nee	Nee
3	Nieuwe ontwikkelingen	Ja	Mogelijk
4	Vervangen van twee bouwwerken voor recreatief nachtverblijf door één recreatiewoning	Nvt	Nvt
5	Vergroten maximale oppervlakte stacaravans tot 70 m2	Nvt	Nvt
6	Kleinschalige horeca en detailhandel realiseren	Nvt	Nvt
7	Uitbreiding van recreatiewoningen tot 250/300 m3.	Nee	Nee
8	Meer dan 200 m² uitbreiden	Ja	Mogelijk
9	Terreinverlichting	Ja	Nee
10a	Schuiven van functies (nieuwe functies op locaties)	Ja	Nee
10b	Schuiven van functies (nieuwe functies op locaties) naar oud bos	Ja	Ja

4.8 DE HALM

Onderstaand wordt voor De Halm weergegeven of sprake is van een (significant) effect als gevolg van de geboden ruimte voor wijzigingen binnen het bestemmingsplan. In hoofdstuk 4.4 is deze ruimte per wijziging getoetst op effecten, en zijn randvoorwaarden meegegeven om een mogelijk significant effect te voorkomen.

In enkele gevallen kan op dit moment niet worden ingeschat of er sprake zal zijn van significante effecten, en wordt dat ook als zodanig weergegeven.

		Aantasting significant	Aantasting significant met plussen
1	Bijzonder recreatief nachtverblijf op hoogte	Mogelijk	Nee
2	Extra bouwhoogte	Nee	Nee
3	Nieuwe ontwikkelingen	Ja	Mogelijk
4	Vervangen van twee bouwwerken voor recreatief nachtverblijf door één recreatiewoning	Mogelijk	Nee
5	Vergroten maximale oppervlakte stacaravans tot 70 m²	Nee	Nee
6	Kleinschalige horeca en detailhandel realiseren	Nee	Nee
7	Uitbreiding van recreatiewoningen tot 250/300 m³.	Nee	Nee
8	Meer dan 200 m² uitbreiden	Ja	Mogelijk
9	Terreinverlichting	Ja	Nee
10a	Schuiven van functies (nieuwe functies op locaties)	Ja	Nee
10b	Schuiven van functies (nieuwe functies op locaties) naar oud bos	Ja	Ja

4.9 DE HEIHOEK

Onderstaand wordt voor De Heihoek weergegeven of sprake is van een (significant) effect als gevolg van de geboden ruimte voor wijzigingen binnen het bestemmingsplan. In hoofdstuk 4.4 is deze ruimte per wijziging getoetst op effecten, en zijn randvoorwaarden meegegeven om een mogelijk significant effect te voorkomen.

In enkele gevallen kan op dit moment niet worden ingeschat of er sprake zal zijn van significante effecten, en wordt dat ook als zodanig weergegeven.

		Aantasting significant	Aantasting significant met plussen
1	Bijzonder recreatief nachtverblijf op hoogte	Nvt	Nvt
2	Extra bouwhoogte	Nvt	Nvt
3	Nieuwe ontwikkelingen	Ja	Mogelijk
4	Vervangen van twee bouwwerken voor recreatief nachtverblijf door één recreatiewoning	Nvt	Nvt
5	Vergroten maximale oppervlakte stacaravans tot 70 m²	Nvt	Nvt
6	Kleinschalige horeca en detailhandel realiseren	Nee	Nee
7	Uitbreiding van recreatiewoningen tot 250/300 m³.	Nvt	Nvt
8	Meer dan 200 m² uitbreiden	Ja	Mogelijk
9	Terreinverlichting	Ja	Nee
10	Schuiven van functies (nieuwe functies op locaties)	Ja	Nee

4.10 CAMPING HET LEERSUMSE VELD

Onderstaand wordt voor camping Het Leersumse Veld weergegeven of sprake is van een (significant) effect als gevolg van de geboden ruimte voor wijzigingen binnen het bestemmingsplan. In hoofdstuk 4.4 is deze ruimte per wijziging getoetst op effecten, en zijn randvoorwaarden meegegeven om een mogelijk significant effect te voorkomen.

In enkele gevallen kan op dit moment niet worden ingeschat of er sprake zal zijn van significante effecten, en wordt dat ook als zodanig weergegeven.

		Aantasting significant	Aantasting significant met plussen
1	Bijzonder recreatief nachtverblijf op hoogte	Nvt	Nvt
2	Extra bouwhoogte	Nvt	Nvt
3	Nieuwe ontwikkelingen	Ja	Mogelijk
4	Vervangen van twee bouwwerken voor recreatief nachtverblijf door één recreatiewoning	Nvt	Nvt

5	Vergroten maximale oppervlakte stacaravans tot 70 m2	Nvt	Nvt
6	Kleinschalige horeca en detailhandel realiseren	Nee	Nee
7	Uitbreiding van recreatiewoningen tot 250/300 m3.	Nvt	Nvt
8	Meer dan 200 m² uitbreiden	Ja	Mogelijk
9	Terreinverlichting	Ja	Nee
10	Schuiven van functies (nieuwe functies op locaties)	Ja	Nee

4.11 HET GROTE BOS

Onderstaand wordt voor het park Het Grote Bos weergegeven of sprake is van een (significant) effect als gevolg van de geboden ruimte voor wijzigingen binnen het bestemmingsplan. In hoofdstuk 4.4 is deze ruimte per wijziging getoetst op effecten, en zijn randvoorwaarden meegegeven om een mogelijk significant effect te voorkomen.

In enkele gevallen kan op dit moment niet worden ingeschat of er sprake zal zijn van significante effecten, en wordt dat ook als zodanig weergegeven.

		Aantasting significant	Aantasting significant met plussen
1	Bijzonder recreatief nachtverblijf op hoogte	Mogelijk	Nee
2	Extra bouwhoogte	Nee	Nee
3	Nieuwe ontwikkelingen	Ja	Mogelijk
4	Vervangen van twee bouwwerken voor recreatief nachtverblijf door één recreatiewoning	Mogelijk	Nee
5	Vergroten maximale oppervlakte stacaravans tot 70 m2	Nee	Nee
6	Kleinschalige horeca en detailhandel realiseren	Nee	Nee
7	Uitbreiding van recreatiewoningen tot 250/300 m3.	Nee	Nee
8	Meer dan 200 m² uitbreiden	Ja	Mogelijk
9	Terreinverlichting	Ja	Nee
10a	Schuiven van functies (nieuwe functies op locaties)	Ja	Nee

10b	Schuiven van functies (nieuwe functies op locaties) naar oud bos	Ja	Ja
10c	Schuiven van functies (nieuwe functies op locaties) versus bijzonder element	Ja	Ja

4.12 DE MAARNSE BERG

Onderstaand wordt voor het park De Maarnse Berg weergegeven of sprake is van een (significant) effect als gevolg van de geboden ruimte voor wijzigingen binnen het bestemmingsplan. In hoofdstuk 4.4 is deze ruimte per wijziging getoetst op effecten, en zijn randvoorwaarden meegegeven om een mogelijk significant effect te voorkomen.

In enkele gevallen kan op dit moment niet worden ingeschat of er sprake zal zijn van significante effecten, en wordt dat ook als zodanig weergegeven.

		Aantasting significant	Aantasting significant met plussen
1	Bijzonder recreatief nachtverblijf op hoogte	Mogelijk	Nee
2	Extra bouwhoogte	Nee	Nee
3	Nieuwe ontwikkelingen	Ja	Mogelijk
4	Vervangen van twee bouwwerken voor recreatief nachtverblijf door één recreatiewoning	Mogelijk	Nee
5	Vergroten maximale oppervlakte stacaravans tot 70 m²	Nee	Nee
6	Kleinschalige horeca en detailhandel realiseren	Nee	Nee
7	Uitbreiding van recreatiewoningen tot 250/300 m³.	Nee	Nee
8	Meer dan 200 m² uitbreiden	Ja	Mogelijk
9	Terreinverlichting	Ja	Nee
10a	Schuiven van functies (nieuwe functies op locaties)	Ja	Nee
10b	Schuiven van functies (nieuwe functies op locaties) naar oud bos	Ja	Ja
10c	Schuiven van functies (nieuwe functies op locaties) versus bijzonder element	Ja	Ja

4.13 CUMULATIE

De parken waarvoor deze toets is uitgevoerd liggen zeer verspreid over de bosstrook van de Utrechtse Heuvelrug binnen de gelijknamige gemeente. Er is daarom nauwelijks te spreken van enige relatie of samenhang, behalve in het grondgebruik/de functie. Ook verschillen de parken sterk van elkaar.

Omdat de parken gespreid liggen zijn voor alle voorgenomen ingrepen binnen de parken zelf maatregelen voorgesteld om significante effecten te voorkomen. Verder zijn de natuurwaarden op de meeste parken niet bijzonder hoog. Daarom worden geen significante cumulatieve effecten verwacht.

Wel is bij alle parken de eis gesteld dat bij een aantal functies *Minimaal de volgende verhouding in grondgebruik wordt aangehouden: maximaal 25% bebouwing, maximaal 25% verharding, maximaal 25% tuin en minimaal 25% natuurlijk groen (niet zijnde gazon) aanwezig is, gecombineerd met minimaal 50% kroonbedekking.*

Voor een aantal parken met een natuurlijke inrichting tussen recreatiewoningen en stacaravans kan deze eis voor enkele recreatieve onderdelen leiden tot een achteruitgang van natuurwaarden als de verhouding wordt aangehouden, omdat de huidige situatie natuurlijker en ecologisch van hogere waarde is. Dit geldt slechts voor onderdelen van de parken Ginkelduin en Het Grote Bos. Deze parken streven in hun beleid en beheer echter een natuurlijke inrichting na als vermarkting van hun diensten, en zullen daarom naar verwachting geen achteruitgang laten zien, ook al wordt deze mogelijk gemaakt in het bestemmingsplan. Ook nu nog voeren zij verbeteringen door op vrijkomende percelen. Er wordt geen significante achteruitgang verwacht aangezien ook op deze parken nog ecologische winst te behalen is op plekken met lagere natuurwaarden.

Voor de parken De Bonte Vlucht en De Maarnse Berg lijkt de situatie op het eerste gezicht vrij natuurlijk, maar is vooral de kroonlaag nog intact. Dat is bij veel andere parken ook niet meer het geval.

Zonder de gestelde eis kan de achteruitgang niet worden voorkomen bij bijvoorbeeld een functiewijziging. Op zeer veel particuliere plaatsen (ook binnen Ginkelduin en Het Grote Bos) is sprake van een sterk gecultiveerde situatie, waarbij de natuurwaarden laag zijn als in overweging wordt genomen dat het terrein in de bossen van de Utrechtse Heuvelrug en in het NNN ligt. De waarden zijn vaak te vergelijken met een groene bebouwde kom of een randstedelijke situatie in plaats van een natuurgebied. Voor deze plaatsen betekent deze eis op den duur een sterke toename van natuurwaarden. Van nauwelijks actuele natuurwaarden, naar een meer natuurlijke inrichting biedt een grote meerwaarde voor de natuur op en rond de betreffende parken. De

verwachting is dat deze eis zal leiden tot netto winst voor de natuur verspreid over alle parken. Er is daarmee een cumulatief positief effect op het NNN.

5 CONCLUSIES EN SAMENVATTING

5.1 DOEL

De gemeente Utrechtse Heuvelrug wil een nieuwe bestemmingsplan maken waarin al haar recreatieterreinen zijn opgenomen. Laneco is gevraagd om voor acht in het NNN gelegen parken te toetsen of enkele uitbreidingsmaatregelen vanuit het bestemmingsplan mogelijk zijn of niet.

5.2 ECOLOGISCHE WAARDEN

Op de meeste parken is sprake van een vrij gecultiveerd systeem met daartussen bosranden en plukken bos. Plekken in privaat eigendom, en de kampeerterreinen zijn vaak sterk gecultiveerd (gazon/tuin) en van lage ecologische waarde. Slechts op enkele parken, vaak rond ruim opgezette verhuurplekken van woningen en stacaravans in het bos, is sprake van een ouder bossysteem met een oude bosbodem. Daar, en langs randen met boszomen (open plekken, paden en wegen) zijn ook wat meer bijzondere soorten zang- en roofvogels, en reptielen als levendbarende hagedis en hazelworm aanwezig.

Ecologische meerwaarde op bos/biotoopniveau kan worden gevonden in (restanten) van oude lanen op terreinen als Het Grote Bos, De Bonte Vlucht, Ginkelduin. Verder loopt op Ginkelduin strook oude boskern langs het noordpad het park in.

5.3 INRICHTING

Er is een opvallend verschil tussen de objecten die in privé eigendom zijn (hoofdzakelijk stacaravans en recreatiewoningen) en de objecten/parken/parkdelen die commercieel worden gebruikt.

- 1) De objecten in privé eigendom zijn vaak sterk gecultiveerd, met een zeer beperkte kroonlaag. Er wordt op dergelijke recreatieparken vrij veel gekapt om lichtinval te bevorderen. Om de woningen en stacaravans heen is vaak volledig sprake van tuinen met gazon en verharding. Er is geen sprake van een natuurlijke situatie. De ecologische waarde is laag en moet vooral in de nog overgebleven kroonlaag worden gezocht. Alleen aan de randen van deze percelen is meestal wat ruimte voor enkele bomen en struiken. Langs in particulier eigendom zijnde of permanent bewoonde objecten staan veelal hagen van niet inheemse soorten als laurierkers, conifeer e.d. Deze maken daarmee op deze parken in een groot deel van de struiklaag de dienst uit.
- 2) Op de commercieel uitgebate terreinen lijkt over het algemeen meer waarde te worden gehecht aan groen om de objecten. Hier is bij nieuwe woningen

en stacaravans vaak ook sprake van nieuwe aanplant. Om deze woningen heen ligt vaak, naast een terras, alleen een zone met extensief grasveld. Verder zijn de woningen vaak in beboste stukken gesitueerd met meer natuurlijke boselementen en bosbodem.

- 3) De meeste kampeerreinen zijn opener (een enkele uitzondering daargelaten) en bestaan uit open velden, of velden met struweel tussen de plaatsen, of tussen de velden. Bomen staan vaak langs de randen en zijn op de kampeervelden zelf dun gezaaid. Over het algemeen zijn de velden vrij voedselrijk grasland/gazon met weinig variatie aan soorten. Ook hier zijn de overgangen vrij abrupt, maar vertonen wel enige variatie in hoogte, dichtheid en soortsaanstelling.

5.4 INGREPEN EN EFFECTEN

De onderstaande ingrepen wil het nieuwe bestemmingsplan mogelijk maken bovenop de al bestaande mogelijkheden voor de parken.

In het bestemmingsplan zijn 4 soorten ontwikkelingen opgenomen:

1. Kleinschalige uitbreidingen van bestaande functies (bebouwing) op verstoord terrein.
2. Verplaatsingen en ontwikkelingen naar plekken met verstoord terrein, met uitzondering van plekken waar nu water is.
3. Ontwikkelingen op gronden met "Geringe actuele ecologische waarde" (ecologische toets).
4. Overige ontwikkelingen en ontwikkelingen in bijzondere elementen (bosranden, oud bos, lanen e.d.)

Grotere uitbreidingen of ontwikkelingen op gronden met ecologische waarde zijn niet mogelijk.

5.5 CONCLUSIE

Geconcludeerd kan worden dat de ecologische kwaliteit van de in de NNN gelegen recreatieterreinen sterk verschilt. De verschillende terreinen hebben ook allen hun eigen kwaliteiten. De meeste jaarrond gebruikte private terreinen hebben een minder hoge ecologische kwaliteit dan commercieel benutte recreatieterreinen.

Wat betreft de beoogde ontwikkelingen blijkt dat voor de meeste in het bestemmingsplan behandelde ontwikkelingen, significante effecten met maatregelen kunnen worden voorkomen.

Dat geldt niet voor uitbreidingen en activiteiten in oud bos of bijzondere elementen. Er worden geen mogelijkheden geboden die leiden tot aantasting oud bos en bijzondere elementen. Daarom zijn deze zaken apart geregeld zodat

voor de zaken die bestemmingsplan mogelijk maakt, er geen sprake is van een significante aantasting van het NNN.

Samengevat betekent dit:

Er zijn 3 categorieën:

- A. Verstoorde grond (bebouwd en verhard terrein): of een locatie onder deze categorie valt wordt bepaald op basis van de, in het bestemmingsplan opgenomen, definitie.
- B. Grond met ecologische waarde met enerzijds een lage/geringe ecologische waarde (zoals tuinen, grasvelden) waarin ingrepen kunnen worden uitgevoerd; en anderzijds een ecologische of hoge ecologische waarde (zoals bos, heide, soortenrijk grasland, bijzondere soorten, biotopen of een bijzondere samenhang) waar geen ingrepen onder het bestemmingsplan kunnen worden uitgevoerd. Binnen deze categorie vindt er altijd een beoordeling plaats waarbij de ecooloog bekijkt of er sprake is van een lage of een hoge waarde. Hier worden, naast natuurtypen, ook soorten, waarden en samenhang bij betrokken.
- C. Bijzondere elementen (oude lanen, oude bossen e.d.). Dit zijn per definitie hoge waarden: geen ingrepen mogelijk: deze categorie is op kaart en in het bestemmingsplan weergegeven.

	Samenvatting (niet per locatie)	Effect significant	Effect significant met mitigatie
1	Bijzonder recreatief nachtverblijf op hoogte	Mogelijk	Nee
2	Extra bouwhoogte	Nee	Nee
3	Nieuwe ontwikkelingen	Ja	Mogelijk
4	Vervangen van twee bouwwerken voor recreatief nachtverblijf door één recreatiewoning	Mogelijk	Nee
5	Vergroten maximale oppervlakte stacaravans tot 70 m²	Nee	Nee
6	Kleinschalige horeca en detailhandel realiseren	Nee	Nee
7	Uitbreiding van recreatiewoningen tot 250/300 m³.	Nee	Nee
8	Meer dan 200 m² uitbreiden	Ja	Mogelijk
9	Terreinverlichting	Ja	Nee
10a	Schuiven van functies (nieuwe functies op locaties)	Ja	Nee
10b	Schuiven van functies (nieuwe functies op locaties) naar oud bos	Ja	Ja
10c	Schuiven van functies (nieuwe functies op locaties) versus bijzonder element	Ja	Ja

Per locatie worden ook maatregelen aanbevolen die voorkomen dat significante effecten optreden. Deze zijn onderstaand samenvattend, maar niet limitatief weergegeven. Er dient altijd per recreatieterrein te worden gekeken welke effecten en maatregelen van toepassing zijn.

	Samenvatting (niet per locatie)	Maatregelen om significant effect te voorkomen (samengevat)
1	Bijzonder recreatief nachtverblijf op hoogte	<ul style="list-style-type: none"> • Alleen op bestaande plekken (standplaatsen, plaatsen voor recreatiewoningen e.d.). • Verlichting minimaliseren. • Geen open bos aanwezig, of inheemse struiken worden aangeplant. • Tussen al actieve functies. • Niet binnen 25 meter van de rand van het terrein • Verhouding grondgebruik maximaal 25% bebouwing, maximaal 25% verharding, maximaal 25% tuin en minimaal 25% natuurlijk groen (niet zijnde gazon) aanwezig is, gecombineerd met minimaal 50% kroonbedekking.
2	Extra bouwhoogte	Geen effect te verwachten.
3	Nieuwe ontwikkelingen	Individuele toetsing op effecten noodzakelijk; indien er effecten op het NNN zijn, is een separaat vergunningtraject van toepassing.
4	Vervangen van objecten en vervangen twee bouwwerken voor recreatief nachtverblijf door één recreatiewoning	<ul style="list-style-type: none"> • Realisatie op de huidige plek op verstoord terrein. • Niet meer dan 200 m² vergroting. • Functie in dezelfde mate geschikt voor gebouwbewonende soorten (natuurinclusief). • Geen bos of waardevolle bosranden/elementen worden verwijderd of verschoven. • Minimaal de volgende verhouding in grondgebruik wordt aangehouden: maximaal 25% bebouwing, maximaal 25% verharding, maximaal 25% tuin en minimaal 25% natuurlijk groen (niet zijnde gazon) aanwezig is, gecombineerd met minimaal 50% kroonbedekking.
5	Vergroten maximale oppervlakte stacaravans tot 70 m²	<ul style="list-style-type: none"> • Geen bos of waardevolle bosranden en lanen worden verwijderd of verschoven. • De volgende verhouding in grondgebruik wordt aangehouden: maximaal 25% bebouwing, maximaal 25% verharding, maximaal 25% tuin en minimaal 25% natuurlijk groen (niet zijnde gazon) aanwezig. Hiermee wordt een juiste verhouding tussen groen en

		bebouwing beoogd en tevens wordt verstening op een te kleine kavel tegengegaan.
6	Kleinschalige horeca en detailhandel realiseren	<ul style="list-style-type: none"> • Uitbreiding op de bestaande plek (standplaatsen, plaatsen voor recreatiewoningen e.d.) of op verstoord terrein, aansluitend aan bestaande gemeenschappelijke voorzieningen
7	Uitbreiding van recreatiewoningen tot 250/300 m3.	<ul style="list-style-type: none"> • Deze op de huidige plek (object en omgeving). • Geen bos of waardevolle bosranden en lanen worden verwijderd of verschoven ten behoeve van de realisatie. • De volgende verhouding in grondgebruik wordt aangehouden: maximaal 25% bebouwing, maximaal 25% verharding, maximaal 25% tuin en minimaal 25% natuurlijk groen (niet zijnde gazon) aanwezig.
8	Meer dan 200 m² uitbreiden	Individuele toetsing op effecten noodzakelijk. ; indien er effecten op het NNN zijn, is een separaat vergunningstraject van toepassing.
9	Terreinverlichting	<ul style="list-style-type: none"> • Bij vervangende terreinverlichting mag de lichtuitstraling niet toenemen. • Bij nieuwe terreinverlichting moet ingezet worden op lage (niet hoger dan 3 meter), gebundelde verlichting (speciale armaturen zonder lichtuitstraling). De verlichting mag nooit meer dan 10% toenemen ten opzichte van de huidige situatie.
10a	Schuiven van functies (nieuwe functies op locaties)	<ul style="list-style-type: none"> • Geen nieuwe intensieve functies aan de randen van het terrein (25 meter). • Randen van bestaande open plekken mogen niet worden aangetast. • Schuiven van functies alleen als open plekken en kroonbedekking in totaal gelijk blijft (verhoudingen van biotopen op het park). • Geen nieuwe plekken (standplaatsen, plaatsen voor recreatiewoningen e.d.) in bestaand bos; alleen op verstoord terrein of terreinen met een lage actuele ecologische waarde (toets door ecooloog). • Er mogen geen oudere bomen worden verwijderd om de functie mogelijk te maken (ouder dan 50 jaar). • Om de objecten heen, langs de bosranden/zomen wordt inheemse struikbegroeiing aangeplant (vuilboom, vlier, inlandse vogelkers, lijsterbes, wilde appel, wilde peer, hulst, kardinaalsmuts). • Nieuwe objecten dienen in dezelfde mate geschikt te zijn voor gebouwbewonende soorten als de oude

		<p>functie (voorafgaand aan de verplaatsing). Hiervoor dient een ecoloog te worden geraadpleegd.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uitvoeren van een korte ecologische toets door een ter zake kundige als onderdeel van de wijziging. • Verplaatsen; alleen als verhoudingen open en gesloten op terrein gelijk blijven. • Minimaal de volgende verhouding in grondgebruik wordt aangehouden: maximaal 25% bebouwing, maximaal 25% verharding, maximaal 25% tuin en minimaal 25% natuurlijk groen (niet zijnde gazon) aanwezig is, gecombineerd met minimaal 50% kroonbedekking. • Beheerplan maken bij plannen; bij herinrichting 25% terrein binnen 10 jaar of bij verplaatsing van 15 eenheden binnen 10 jaar is er de verplichting tot maken beheerplan. Deze dient ter toetsing aan de gemeente te worden voorgelegd.
10b	Schuiven van functies (nieuwe functies op locaties) naar oud bos	Individuele toetsing op effecten noodzakelijk; indien er effecten op het NNN zijn is mogelijk een separaat vergunningtraject van toepassing.
10c	Schuiven van functies (nieuwe functies op locaties) versus bijzonder element	Individuele toetsing op effecten noodzakelijk; indien er effecten op het NNN zijn, is een separaat vergunningtraject van toepassing.

BIJLAGE 1 LITERATUURLIJST

Bijtel, van den, 2009, Ecologisch onderzoek Vakantiepark Bonte Vlucht, Gemeente Utrechtse Heuvelrug, in opdracht van De Bonte Vlucht BV, Van den Bijtel Ecologisch Onderzoek, Driebergen.

Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen, 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV, Utrecht.

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (redactie), 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna 9. Nationaal Historisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden

Gemeente Utrechtse Heuvelrug, 2014, Verblijfsrecreatieterreinen, Nota van Uitgangspunten, Gemeente Utrechtse Heuvelrug, Doorn.

Jong, Th. de, P. Calle, C, Knotters, 2011, Natuurwaarden onderzoek Molenkaten Park Langoed Ginkelduin, Bureau Viridis, Culemborg.

Limpens, H., K. Mosterd en W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen; Onderzoek naar verspreiding en ecologie; KNNV Uitgeverij.

Ministerie van LNV, 2009. Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep.

Pijkereen, D. van; Randvoorwaarden en uitgangspunten onderzoek recreatieterreinen in het NNN gemeente Utrechtse Heuvelrug, Laneco, Ede

Provinciale Staten van Utrecht, 2013, Utrecht, Netwerk van Natuur, Natuurbeleid 2.0.

Provinciale Staten van Utrecht, 2013, Provinciale Ruimtelijke Verordening, Provincie Utrecht 2013 Ex artikel 4.1 eerste lid, Wro.

Provincie Utrecht, EHS Wijzer.

SOVON Vogelonderzoek Nederland, 2002. Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998, 2000, Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

Websites:

www.floravannederland.nl

www.ravon.nl

www.telmee.nl

www.verspreidingsatlas.nl (floron)

www.vleermuis.net

BIJLAGE 2 KAARTBIJLAGEN

De kaarten met de indeling in Natuurkwaliteiten zijn als separate bijlage opgenomen bij dit onderzoek.

BIJLAGE 3 ADVIEZEN NATUURLIJKER BEHEER EN INRICHTING

1 Inleiding

In deze bijlage staan eenvoudige maatregelen die de natuurwaarden op een recreatiepark kunnen verbeteren. Er is zoveel mogelijk gekozen voor natuurwaarden die makkelijk realiseerbaar zijn in aanvulling op het huidige beheer en gebruik.

2 Natuurmaatregelen

Bermen en randen

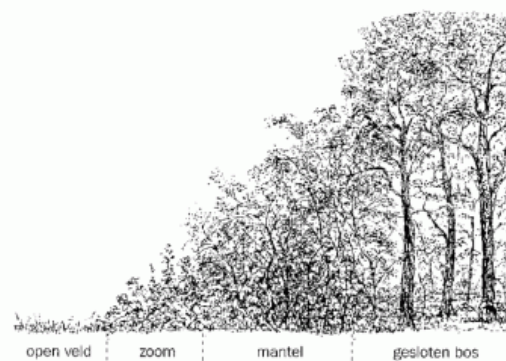
- Houdt bij de aanleg van berm en randen rekening met een geleidelijke overgang naar opgaande begroeiing zodat een geleidelijke overgang ontstaat van kruidige begroeiing naar struweel en bos.
- Langs randen van velden kan een strook van 5 à 10 meter extensief (1 – 2 keer per jaar maaien) worden beheerd of worden ingezaaid met een natuurlijk kruidenmengsel. Dit geeft een kleurrijk beeld.
- Beheer berm en randen 1 keer per jaar (zand) of 2 keer per jaar (klei) door hooilandbeheer, waarbij het maaisel na het maaien nog even blijft liggen voordat het wordt afgevoerd (verspreiding van zaden). Maaien in mei en september.
- Maak bij het maaien gebruik van een maaibalk of cirkelmaaier; mijdt het gebruik van klepelmaaiers. Deze slaan namelijk alles kapot en zorgen hierdoor voor schade aan vegetaties en aanwezige fauna.

Randen

- Probeer langs bosranden een geleidelijke overgang te creëren van kruiden, naar struiken en het bos. Dit is voor veel soorten (vlinders, vogels, reptielen, zoogdieren) een erg interessant biotoop.
- Gebruik inheemse bomen en struiken tussen percelen en langs randen, bij voorkeur van lokale oorsprong (www.bronnen.eu). Denk aan:
 - o Zand: *struiken en lage bomen*: Gelderse roos, hulst, lijsterbes, kardinaalsmuts, wilde appel, wilde peer, mispel, inlandse vogelkers, sporkehout, rode kornoelje, hazelaar, wegedoorn en verschillende rozensoorten. *Bomen*: beuk, zomereik, gewone esdoorn, Spaanse aak, zomerlinde, zoete kers.
 - o Klei/veen: *struiken en lage bomen*: meidoorn, sleedoorn, Gelderse roos, lijsterbes, kardinaalsmuts, wilde appel, wilde peer, inlandse vogelkers, sporkehout, rode kornoelje, hazelaar, wegedoorn, verschillende struikwilgensoorten en

rozensoorten. *Bomen*: zomereik, gewone esdoorn, Spaanse aak, zomerlinde, winterlinde, iep (fladderiep), gewone es, zwarte els, zoete kers, verschillende wilgensoorten.

- Laat randen slingeren zodat hoge en lage plekken en beschutting in de zon en in de luwte aanwezig zijn; varieer in hoogte (beplanting en microreliëf) en leg slangenlijnen (s-vormen) aan.
- Struiken kunnen, als ze te hoog worden, periodiek tot de grond worden afgezet om verjonging te stimuleren en hoogte te beperken (1 keer per 5-10 jaar). Werk hierbij gefaseerd, zodat er geen volledige kaalkap ontstaat.

Mantel en zoom overgangen naar bos

Bosbeheer

- Creëer een gevarieerd bos met onderbegroeiing en plaatselijke verjonging. Dit kan door lokaal open plekken te maken (dunning in het kader van de boswet) en het bos niet te dicht te laten worden.
- Laat tak- en tophout liggen of leg het in het bos of langs de randen op rillen. Dit is goed voor kleine fauna.
- Laat oude bomen staan. Deze vormen een waardevol element voor veel soorten.
- Verwijder exoten als Amerikaanse vogelkers en Japanse duizenknoop. Deze verstikken inlandse soorten en hebben weinig ecologische waarde. Intensieve bestrijding is noodzakelijk.

Open velden

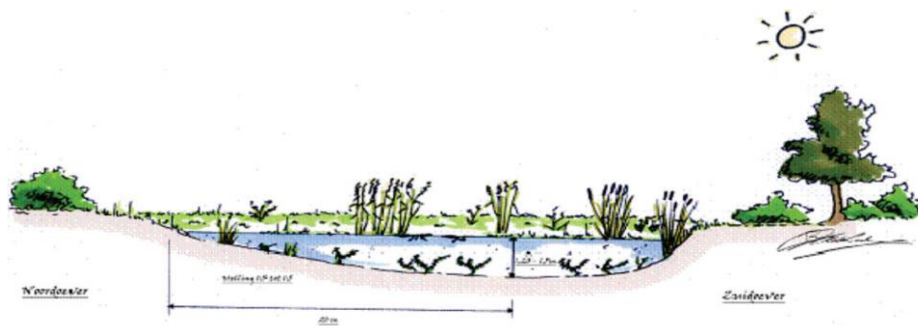
- Beheer open velden extensief (1-2 keer meer jaar maaien) en verschraal ze (afvoeren van maaisel) om een grotere variatie aan plantensoorten te krijgen.
- Inzaaien met een inheems zaadmengsel kan ook. Let dan wel op dat er gebruik wordt gemaakt van zogenaamd gebiedseigen materiaal.
- Een derde optie is het verschrallen of afplaggen voor heideontwikkeling. Heide vormt voor veel soorten een goed biotoop. Dit kan alleen op zandgrond.
- Pas bij grassige vegetatie hooilandbeheer in september/oktober toe (maaien en na enkele dagen afvoeren) om zaadverspreiding te bevorderen. Op klei kan 1 keer extra in mei worden gemaaid.
- Laat altijd 10-20% staan als schuilplek voor dieren.

Fauna

- Zorg dat hekken passeerbaar zijn voor fauna of verwijder ze. Passeerbaar maken kan door het aanbrengen van buizen onder het gaas en het aanbrengen van overspringplekken voor rood wild (heuvels aan beide zijden van het hek). Een andere optie is een laag hek wat 10 cm ruimte onder het hek heeft.
- Hang (als er weinig oude bomen zijn) nestkasten voor mezen en andere vogelsoorten op. Varieer in kasten.
- Er kunnen ook vleermuiskasten worden opgehangen aan bomen op minimaal 2,5 meter hoogte.
- Handhaaf oude bomen en vooral lanen.
- Beperk verlichting. Zorg voor armaturen zonder lichtdispersie naar de zijden en naar boven (kappen of aangepaste armaturen). Gebruik lage armaturen, en indien mogelijk amberkleurig licht (niet hinderlijk voor vleermuizen). Laat donkere zones op het park voor nachtdieren.
- Maak takkenrillen van snoeihout als schuilplaats voor dieren.
- Plant inheemse vrucht- en bloemdragende planten (zie ook het kopje randen).
- Leg poelen aan. Deze vormen naast geschikt voorplantingswater voor diverse soorten amfibieën ook drinkplekken voor wild.
- Hou bij het beheer van groenstructuren rekening met het broedseizoen van vogels. Probeer snoei- en maaiwerkzaamheden zoveel mogelijk te plannen buiten het broedseizoen (globaal van half maart – half juli).

Overige adviezen

- Handhaaf oud bos zoveel mogelijk. Het duurt jaren voordat bos en bosbodem zich zover ontwikkeld dat het waarde heeft.
- Realiseer een natuurlijke poel. Zorg voor glooiende oevers zonder beschoeiing en geen beschaduwing in de directe omgeving (geen bomen langs de randen) voor extra natuurwaarden.
- Zorg voor dichte groene structuren van minimaal 5 meter breed dwars over het park als verbinding van de ene naar de andere zijde.
- Beperk de mogelijkheden voor de realisatie van tuinen en de kap van bomen op particuliere percelen.
- Stimuleer het gebruik van inheemse en gebiedseigen plantmateriaal in tuinen.
- Stel een natuur/groen beheer- en onderhoudsplan op voor een beter inzicht in maatregelen gericht op natuurwaarden in combinatie met gebruik en veranderingen.

Voorbeeld van een poel